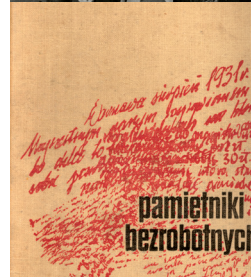
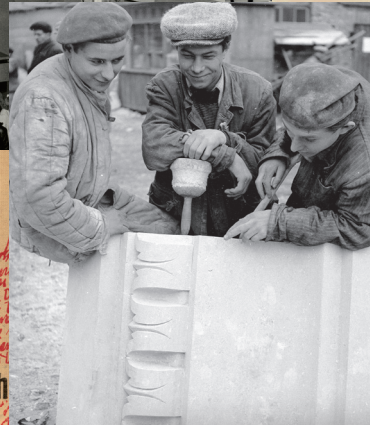
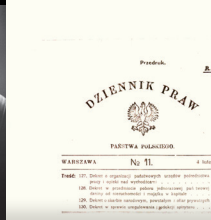

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA – W CZERAZ I DZIS

Publiczne służby zatrudnienia to instytucje, które w Polsce działają nieprzerwanie od 1919 r., czyli od ich powołania przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego dekretem o organizacji państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami.

W roku 2024 obchodzimy już 105. rocznicę ich powstania. To doskonały moment na to, by przyrzec się, jak na przestrzeni burzliwych dekad ewoluowały pomysły na pomoc i aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy, a także wsparcie dla przedsiębiorców i pracodawców w doborze odpowiedniego kandydata do zatrudnienia.

Po 123 latach zaborów bezrobocie mocno wpisywało się w powojenną rzeczywistość – w 1918 r. w Polsce było około 450 tys. osób pozostających bez pracy. Odrodzone państwo polskie stanęło przed zadaniem udzielenia im pomocy – wypłacania zasiłków i zapomóg, pośrednictwa pracy czy wreszcie uruchomienia form aktywizacji zawodowej. Podjęte wówczas kroki sprawiły, że w okresie międzywojennym Polska należała do pionierów w kształtowaniu nowoczesnych i powszechnych służb zatrudniania. To właśnie one inicjowały samopomoc obywatelską, która stała się pierwowzorem współczesnych organizacji pozarządowych. Warto o tym pamiętać.

Praca i jej współczesny etos zmieniały się na przestrzeni lat. Globalizacja oraz postęp technologiczny pozwalają dziś na dotarcie z informacją i pomocą do dużej grupy osób, co zmienia nieco charakter wsparcia oferowanego przez urzędy pracy. To z jednej strony stawia nowe warunki zarówno pracodawcom, jak i tym, którzy chcą podjąć pracę, a z drugiej oznacza nowe wyzwania dla pracowników publicznych służb zatrudnienia. Muszą oni odnaleźć się – i najczęściej odnajdują – w tej nowej i jakże odmiennej niż ponad sto lat temu rzeczywistości. Już nie chodzi tylko o zwykłe połączenie pracodawcy z pracownikiem, ale przede wszystkim o wysoką jakość oferowanych usług, w tym dbałość o równouprawnienie, brak barier w dostępie do rynku pracy oraz wypracowanie długofalowej strategii, w której każdy uczestnik rynku pracy odnajdzie dla siebie odpowiednie wsparcie i pomoc.

Dziś, w dobie szczególnych wyzwań i zmian, jakie niesie za sobą między innymi technologia cyfrowa, zaangażowanie pracowników urzędów jest szczególnie ważne. Nowe standardy pracy sprawiają, że jej wykonywanie jest bardziej skomplikowane. Dotyczy to zarówno klientów publicznych służb zatrudnienia (w tym pracowników, ale również pracodawców), jak i kadry urzędów pracy, które stają przed wymogiem stałego podwyższania kwalifikacji – zgodnie ze zmieniającymi się standardami. Pracownicy publicznych służb zatrudnienia muszą stać się ludźmi współczesnego renesansu. Chodzi nie tylko o nabyte kwalifikacje, ale także o systemową zdolność współpracy z drugim człowiekiem, z innymi służbami, w tym z pomocą społeczną czy organizacjami pożytku publicznego. Istotą pracy służb zatrudnienia jest bowiem ich na wskroś społeczny i ludzki wymiar. Te renesansowe zalety znalazły potwierdzenie w pracy polskich służb zatrudnienia w dniach najpoważniejszej próby.

Celem tej publikacji jest zaprezentowanie potencjału publicznych służb zatrudnienia na tle ich historycznych doświadczeń. Zapraszam zatem Państwa do odkrywania tego potencjału.

dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

WSTĘP

W 2024 r. mija 105 lat od powołania w Polsce publicznych służb zatrudnienia (PSZ). Stworzono je w celu usprawnienia funkcjonowania rynku pracy, a na ich organizację i aktywności miała wpływ zarówno krajowa polityka gospodarczo-społeczna, jak i czynniki zewnętrzne, początkowo konwencje i zalecenia Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), a później dokumenty strategiczne Unii Europejskiej, organizacji, których Polska jest członkiem. Co bardzo ważne, Polska już w okresie międzywojennym należała do pionierów w kształtowaniu nowoczesnych i powszechnych służb zatrudnienia.

W minionym stuleciu poszukiwano modelu publicznych służb zatrudnienia, który odpowiadałby w sposób optymalny uwarunkowaniom wewnętrznym i zewnętrznym. Efektem tych poszukiwań jest obecny model rządowo-samorządowy. Z jednej strony funkcjonuje organ, który jest odpowiedzialny za tworzenie i realizację polityki rynku pracy w skali krajowej, a z drugiej jest około 340 organów lokalnych administracji samorządowej, wprowadzających własne rozwiązania w tej dziedzinie na podległym terenie. W prezentowanym wydawnictwie starano się przede wszystkim pokazać historię funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia i częściowo polityki rynku pracy, jaką one realizowały.

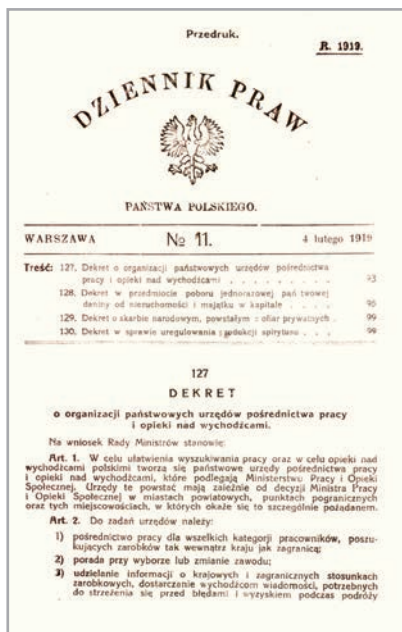

PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. pojawiło się w kraju szereg problemów ekonomiczno-społecznych, w tym na rynku pracy szybko rosnące bezrobocie. Ich rozwiązanie wymagało utworzenia określonego systemu instytucjonalnego. Z danych zawartych w sprawozdaniu o działalności Funduszu Bezrobocia wynika, że w 1918 r. w Polsce było około 450 tys. bezrobotnych osób. Tak liczna grupa pozostających bez pracy spowodowała, że w końcu 1918 r. na mocy uchwały Rady Ministrów z 30 grudnia 1918 r. oraz dekretu z 30 grudnia 1918 r. o utworzeniu Państwowego Urzędu do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników powołano do życia **Komitetu Niesienia Pomocy Bezrobotnym**. Zostały one utworzone w celu organizacji doraźnej pomocy osobom pozbawionym pracy. Polegała ona na udzielaniu pomocy rzeczowej poprzez rozdawnictwo artykułów żywnościowych i pomocy finansowej poprzez udzielanie zasiłków. Ze wsparcia Komitetów w pierwszych dniach stycznia 1919 r. skorzystali bezrobotni z Łodzi, Warszawy i Zagłębia Dąbrowskiego.

Z kolei dekretem z 27 stycznia 1919 r., podpisanym przez Marszałka Józefa Piłsudskiego, nakazano utworzenie **państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami**. Dokument ten był w owym czasie nowatorskim

podjęciem do zarządzania rynkiem pracy. Państwowe urzędy pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami zostały podporządkowane Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej. Były one odpowiedzialne za realizację następujących zadań: prowadzenie usługi pośrednictwa pracy dla wszystkich kategorii pracowników poszukujących zarobków wewnątrz kraju, jak i za granicą; udzielanie porad przy wyborze lub zmianie zawodu; udzielanie informacji o krajowych i zagranicznych stosunkach zarobkowych; dostarczanie wychodźcom informacji, potrzebnych do strzeżenia się

Siedziba Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej przy ulicy Długiej 38/40, 1930. NAC

przed błędami i wyzyskiem podczas podróży i na miejscu pobytu za granicą; kontrola treści umów zawieranych z pracownikami sezonowymi przez przedsiębiorców zagranicznych; pośredniczenie w udzielaniu zaliczek na podróż; pomoc przy wymianie pieniędzy; popieranie reemigracji, ochrona wychodźców i reemigrantów w granicach kraju; zbieranie i zestawianie danych statystycznych dotyczących rynków pracy, ruchu wychodźczego i przychodźczego oraz reemigracji.

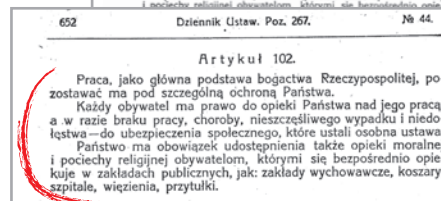
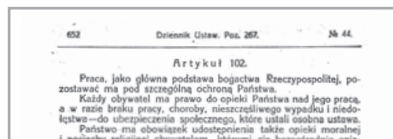
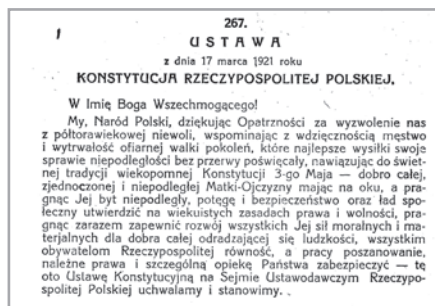
Dostęp do publicznego pośrednictwa pracy był dla wszystkich klientów indywidualnych bezpłatny, natomiast w przypadku pracodawców dopuszczano możliwość pobierania opłat, a o ich wysokości decydowało Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej. Standardy, jakie wówczas przyjęto w Polsce w realizacji usługi pośrednictwa, odpowiadały zaleceniom zawartym w konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, przyjętej na inauguracyjnej sesji MOP w 1919 r., mimo że sama konwencja została przyjęta przez Polskę dopiero w 1925 r. Konwencja zobowiązywała wszystkie państwa członkowskie do informowania o stanie bezrobocia w swoim kraju oraz do tworzenia publicznych, bezpłatnych biur pośrednictwa pracy oraz systemu zabezpieczeń na wypadek bezrobocia.

Najważniejszym krajowym aktem prawnym wydanym w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości, w którym znalazła się problematyka polityki rynku pracy, i wyznaczającym zadania dla PSZ, była konstytucja marcowa z 1921 r. W artykule 102 wskazano na prawo każdego obywatela do opieki państwa nad jego pracą, a w razie jej braku – prawo do zabezpieczenia społecznego.

Usługi pośrednictwa pracy w okresie międzywojennym mogły być również realizowane przez instytucje prywatne i społeczne. Instytucje prywatne musiały otrzymywać odpowiednie zezwolenia od Ministra Pracy i Opieki Społecznej na świadczenie tego typu usług. W tym wypadku usługi miały charakter odpłatny i były wykorzystywane do organizowania naborów na te grupy pracowników,

Przewodniczący XV Sesji Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie Franciszek Sokal, 1931. NAC

na które istniało największe zapotrzebowanie na rynku pracy. Z kolei organizacje społeczne kierowały swoją ofertę usług przede wszystkim do osób, które opuszczały tereny wiejskie i poszukiwały pracy w dużych miastach. Organizacje społeczne musiały również uzyskać zezwolenie od ówczesnego Ministra Pracy i Opieki Społecznej na prowadzenie tego typu działalności.

Pod koniec 1922 r. w Polsce funkcjonowało 89 jednostek realizujących zadania określone w konstytucji marcowej oraz dekrete z 1919 r. Zatrudnionych w nich było około 3,5 tys. urzędników. Rozmieszczenie urzędów w skali kraju było jednak bardzo nierównomierne. Ich sieć była najgęstsza w najbardziej uprzemysłowionej części kraju – województwie wielkopolskim. Najbardziej utrudniony dostęp do usług pośrednictwa pracy i świadczeń socjalnych dla bezrobotnych był w województwach wschodnich. Względy oszczędnościowe spowodowały w kolejnych latach ograniczenie liczby urzędów w skali kraju.

Nie jest tajemnicą, iż liczby ogłoszone przez Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy nie odzwierciedlają stanu rynku pracy, obejmują bowiem tylko tych bezrobotnych, których zarejestrowano w wykazach poszukujących pracy. (Źródło: Rynek pracy w 1933 r., „Przegląd Gospodarczy” 1934, nr 5, s. 197)

Rejestracja nigdy nie obejmowała wszystkich pozbawionych pracy. Liczby rzeczywiste były z reguły wyższe niż wyniki rejestracji. (Źródło: Rynek pracy w 1935 r., Bezrobocie, „Przegląd Gospodarczy” 1936, nr 7, s. 246)

W okresie międzywojennym trudno było ustalić liczbę osób objętych opieką przez biura pośrednictwa pracy. Jedne źródła podają, iż np. w 1929 r. liczbę bezrobotnych szacowano na ok. 139 tys., a ze statystyk urzędów pracy wynikało, że wynosiła ona ok. 180 tys. Najbardziej wiarygodnym źródłem mogą okazać się dane pochodzące z drugiego powszechnego spisu ludności, który przeprowadzono w 1931 r. i według niego liczba bezrobotnych wynosiła ponad 600 tys.

Masowe bezrobocie stanowiło olbrzymie wyzwanie dla urzędów pracy nie tylko w kontekście pośrednictwa pracy, ale przede wszystkim zapewnienia bezrobotnym środków do życia. Najpowszechniejszym wówczas instrumentem aktywizacji bezrobotnych, oferowanym przez urzędy pracy, były roboty publiczne.

W 1924 r. powstał **Fundusz Bezrobocia**, którego głównym zadaniem było finansowanie zasiłków dla bezrobotnych. W początkowym okresie funkcjonowania Fundusz skupiał się głównie na zabezpieczeniu ma-

Kolonia ogródków działkowych im. Adama Skwarczyńskiego dla bezrobotnych pracowników umysłowych w Warszawie, kwiecień 1936. NAC

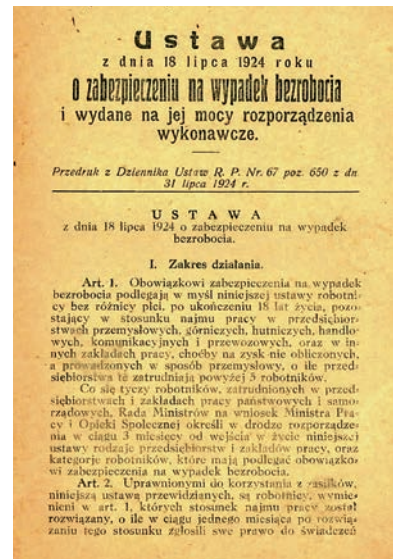

Gmach Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Warszawie, styczeń 1933. NAC

terialnym pracowników fizycznych, a później – ze względu na rosnące bezrobocie – objął również pracowników umysłowych, których wyłączono z grupy beneficjentów po dwóch latach, powołując na mocy rozporządzenia Prezydenta RP z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych **Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych**. Z kolei w 1933 r. utworzono następny instrument finansowy – **Fundusz Pracy**, którego głównym zadaniem było finansowanie robót publicznych oraz pomocy żywnościowej dla bezrobotnych niemających prawa do zasiłków. Warto w tym miejscu zasygnalizować podjętą przez Fundusz Pracy inicjatywę współpracy z Towarzystwem Ogródków Działkowych, której skutkiem było udzielanie pomocy bezrobotnym. Polegała ona na wyposażeniu bezrobotnych w narzędzia ogrodnicze, nawozy, nasiona, co pozwalało im na uprawianie warzyw i innych produktów żywnościowych. W ten sposób organizowano bezrobotnym czas, w ramach którego zajmowali się produkcją żywności, a nawet przyznano im prawo zatrzymania działki. W wyniku podjętej współpracy Funduszu z Towarzystwem Ogródków Działkowych powstało ponad 48 tys. działek w Polsce. Środki Funduszu Pracy wykorzystano również na budowę domów, a do realizacji tych inwestycji włączano osoby bezrobotne.

W 1934 r. kolejnym rozporządzeniem Prezydenta RP doszło do połączenia Funduszu Pracy i Funduszu Bezrobocia. W wyniku fuzji tych dwóch instytucji zniesiono w 1934 r. biura pośrednictwa pracy, a zakres ich działania przekazano nowemu Fundusowi Pracy, nad którym bezpośredni nadzór sprawował Minister Pracy i Opieki Społecznej. Głównymi zadaniami nowej jednostki administracyjnej było: wypłacanie zasiłków dla bezrobotnych, finansowanie robót publicznych, prowadzenie publicznego pośrednictwa pracy, prowadzenie działań mających podnieść kwalifikacje bezrobotnych.

Fundusz Pracy wykonywał pośrednictwo pracy przez wojewódzkie biura, ich ekspozytury oraz instytucje zastępcze. Do podstawowych zadań tych instytucji należało: rejestracja, ewidencja, kwalifikowanie i kontrola poszukujących pracy; pośrednictwo pracy w kraju; kierowanie na roboty publiczne; rejestracja i ewidencja wolnych miejsc pracy dokonanych przez zakłady pracy na podstawie art. 30 ustawy z 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek

Wydawanie zaświadczeń i książeczek uprawniających do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w siedzibie Funduszu Bezrobocia w Krakowie, listopad 1933. NAC

Kolejka po zasiłek dla bezrobotnych w lokalu Funduszu Bezrobocia w Krakowie, listopad 1933. NAC

bezrobocia; regulowanie rynku pracy przez wymianę wolnych miejsc pracy w ramach tzw. clearingu pracy; przysposobienie i poradnictwo zawodowe; czuwanie nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów ustawy z 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim w zakresie zatrudnienia inwalidów wojennych i wojskowych; udzielanie informacji o krajowych stosunkach zarobkowych i o stanie rynku pracy; załatwianie spraw emigracyjnych w zakresie pośrednictwa pracy oraz współdziałanie z władzami administracji ogólnej w sprawie działalności zarobkowych i społecznych biur pośrednictwa pracy oraz zwalczanie nielegalnego pośrednictwa pracy.

Instytucje publiczne zajmujące się pośrednictwem pracy przy kierowaniu kandydatów do pracy brały pod uwagę nie tylko ich potencjał kwalifikacyjny i fizyczny, ale również takie kryteria, jak zasługi kandydata do pracy przy odbudowie i obronie państwa oraz stan rodzinny. Uwzględnienie ich w pośrednictwie oznaczało, że pierwszeństwo w otrzymaniu propozycji pracy miały te osoby,

Siedziba Ministerstwa Robót Publicznych przy ulicy Chałubińskiego w Warszawie. NAC

Andrzej Kędzior, pierwszy minister robót publicznych (17 listopada – 29 grudnia 1918). NAC

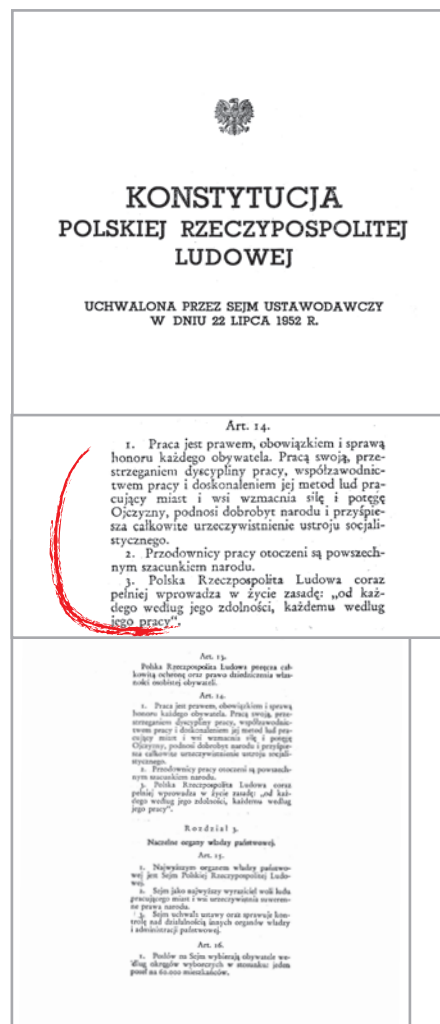
które były aktywne w procesie odbudowy kraju i były jedynymi żywicielami rodzin. Należy jednak dodać, iż rekrutację często przeprowadzali samodzielnie pracodawcy, co oznaczało, że wymienione kryteria czy czynniki społeczne odgrywały niewielką rolę w procesie pośrednictwa. Pracodawcy mieli swobodę przyjmowania pracowników, bez uzyskania przez nich odpowiedniego skierowania do pracy z urzędu, mimo iż był obowiązek informowania odpowiednich organów o wolnych miejscach pracy.

Dwudziestolecie międzywojenne to okres eskalacji bezrobocia oraz poszukiwania przez państwo metod radzenia sobie z tym problemem. Na charakter rynku pracy wpływały przeludnienie na wsi i jej archaiczny charakter, migracje ludności do miast, które nie tylko ujawniały, ale potęgowały zjawisko bezrobocia, szczególnie w regionach przemysłowych. Na trudną sytuację wpłynął również kryzys gospodarczy lat 30. XX wieku. Należy przy tym zauważyć, iż w ciągu pierwszych dwudziestu lat niepodległości zmieniały się priorytety w polityce rynku pracy. Początkowo koncentrowano działania na zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego. Dopiero pod koniec lat trzydziestych – w ramach programów inwestycyjnych – popularne stały się aktywne formy ograniczania bezrobocia, w tym roboty publiczne. Były one nadzorowane i organizowane przez specjalnie powołane do tego celu **Ministerstwo Robót Publicznych**, które funkcjonowało w latach 1918–1931. W kolejnych latach rola robót publicznych w aktywizacji bezrobotnych systematycznie wzrastała. W drugiej połowie lat trzydziestych stały się one jednym z głównych elementów tzw. ogólnopństwowego programu inwestycyjnego. Niestety, instrument ten nie przynosił trwałych rezultatów w postaci stabilnego zatrudnienia. Po ich zakończeniu większość osób nimi objętych ponownie powracała do zasobu bezrobotnych.

ORGANIZACJA PUBLICZNYCH SŁUŻB ZATRUDNIENIA I POLITYKA RYNKU PRACY W LATACH 1945-1989

Po drugiej wojnie światowej polityka zatrudnienia została podporządkowana realizacji celów systemowo-ustrojowych. Pojawiła się potrzeba nowej organizacji instytucji obsługujących rynek pracy. Kwestie te uregulowano dekretem z 2 sierpnia 1945 r. o urzędach zatrudnienia. Działające na jego mocy tymczasowo instytucje zastąpiono **urzędami zatrudnienia**, które były organami Ministra Pracy i Opieki Społecznej. Ponadto nowe uregulowania prawne wprowadziły **monopol na prowadzenie pośrednictwa pracy**, dawały prawo do wykonywania tej usługi tylko państwowym urzędom pracy. W celu zapewnienia realizacji zasady powszechności pośrednictwa pracy dekret nałożył na kierowników zakładów pracy obowiązek informowania urzędów zatrudnienia (pod rygorem karno-administracyjnym) o każdym wolnym miejscu pracy i miejscu nauki zawodu. Kierownicy mieli jednak prawo przyjmowania własnych kandydatów do pracy, ale musieli powiadomić urząd o zatrudnieniu każdego pracownika.

Nowe podejście do polityki rynku pracy i jego podmiotów znalazło swoje odbicie w konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 22 lipca 1952 r., gdzie w art. 14 zagwarantowano każdemu obywatelowi prawo do pracy, traktowane jednak również jako obowiązek. Państwo niejako wzięło na siebie odpowiedzialność za zapewnienie każdemu obywatelowi zatrudnienia za odpowiednie wynagrodzenie. Do realizacji nowych zadań państwa niezbędny był odpowiedni system

Przedownicy odbudowy Starego Miasta w Warszawie, 1951-1953. NAC

Dom Partii przy ulicy Nowy Świat w Warszawie, 1958-1964. NAC

administracji pracy. Po II wojnie światowej tworzyły go na obszarze **województwa okręgowe urzędy zatrudnienia**, a w Warszawie i Łodzi do ich terytorialnego działania należało miasto i województwo. Na szczeblu miast/powiatu tworzone **obwodowe urzędy zatrudnienia**, które czasami obejmowały swoim zasięgiem działania kilka powiatów. W wielu rolniczych powiatach oraz w małych miastach organizowano oddziały urzędów zatrudnienia i tzw. instytucje zastępcze.

System administracji pracy bezpośrednio po II wojnie światowej składał się z 14 urzędów zatrudnienia, obsługujących wojewódzkie rynki pracy i 41 podlegających im oddziałów. W latach 40. XX wieku ich głównym zadaniem było rejestrowanie poszukujących pracy oraz znajdowanie dla nich ofert pracy. Kwestie te zostały uregulowane rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 24 września 1945 r. o pośrednictwie pracy i o pośrednictwie przy zawieraniu umów o naukę zawodu, w którym określono terminy i tryb zgłaszania wolnych miejsc pracy, kryteria, jakie urzędy powinny uwzględniać przy kierowaniu kandydatów do pracy, oraz szereg innych czynności, jakie urzędy powinny uwzględniać, wykonując usługę pośrednictwa pracy.

Robotnicy przy budowie metra w Warszawie, 1956. NAC

W owym czasie sytuacja na rynku pracy była zróżnicowana pod względem przestrzennym, co nakazywało stosowanie różnych form pozyskiwania pracowników dla zakładów. Dlatego wprowadzono nowe formy pośrednictwa pracy. Jedną z nich był **clearing pracy**, który polegał na wyrównywaniu popytu i podaży pracy. Równoważenie rynku odbywało się przez indywidualne wyszukiwanie na terenie całego kraju pracowników, których zakłady nie mogły znaleźć wśród ludności miejscowej. Akcja ta w skali ogólnokrajowej była koordynowana przez **Centrałę Clearingu Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej**. Niestety w praktyce okazało się, że ta forma działalności nie jest w stanie zaradzić występującym na rynku pracy

Junaczki „Służby Polsce”. NAC

Pożegnanie młodzieży Warszawy w dniu wyjazdu w ramach „Służby Polsce”, 8 lipca 1948. NAC

nierównościami. Główną przeszkodą w realizacji tego celu były problemy mieszkaniowe. Zakłady pracy, które w ramach clearingu zgłaszały zapotrzebowanie na pracowników, nie były w stanie zapewnić im zakwaterowania w nowym miejscu zamieszkania. Ponadto pojawiły się również trudności w samym zbieraniu informacji o poszukujących pracy, skłonnych do zmiany miejsca zamieszkania, o wolnych miejscach pracy, druku tych informacji i szybkiego dostarczenia ich do odpowiednich organów zatrudnienia. Problemy te zmusiły zakłady pracy do podejmowania działań mających na celu przyuczanie do zawodu dostępnych na danym terytorium potencjalnych kandydatów do pracy. Inną formą pośrednictwa pracy, stosowaną w latach 40., był **werbunek pracowników**, który opierał się na planowym kierowaniu do zakładów pracy robotników zamiejscowych. Werbunek najczęściej prowadzono na terenach, na których obserwowano nadwyżki siły roboczej i wysokie bezrobocie. Werbowano robotników niewykwalifikowanych, których starano się pozyskać do pracy w górnictwie, budownictwie, PGR-ach, a także w przemyśle włókienniczym. Ogółem w latach 1947–1949 tą metodą zatrudniono 225 tys. osób, spośród których najwięcej podjęło pracę w PGR-ach (75 tys.), w górnictwie (54 tys.), w budownictwie (46 tys.) i w przemyśle włókienniczym (około 40 tys.). W ramach planowego naboru, prowadzonego przez służby powiatowe, uwzględniano przede wszystkim potrzeby zakładów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki. Warto dodać, iż werbunek siły roboczej, czy jak dziś powiedzielibyśmy potencjalnych kandydatów do pracy, był charakterystyczny dla okresu wzmoczonej industrializacji, gdy zapotrzebowanie na niewykwalifikowanych pracowników było bardzo duże, a tereny wiejskie były miejscem, gdzie takie akcje organizowano. Do akcji werbunkowej z czasem dołączyła „Służba Polsce”, organizacja paramilitarna, utworzona 25 lutego 1948 r. i przeznaczona dla młodzieży w wieku 16–21 lat. W połowie lat 50. XX wieku rola tej formy publicznego pośrednictwa pracy zmalała.

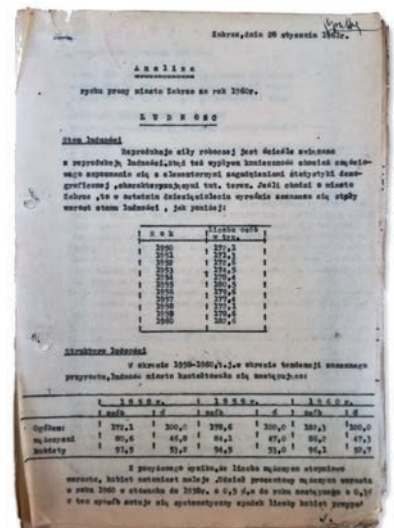
Priorytetem rządu pod koniec lat 40. i na początku lat 50. była szybka industrializacja kraju. Straty wojenne oraz liczna emigracja spowodowały początkowo, iż przyrost wolnych

Prymas Stefan Wyszyński podczas internowania w Komańczy rozmawia z robotnikami leśnymi, 1956. NAC

Odbudowa Teatru Wielkiego w Warszawie, 1961. NAC

Analiza rynku pracy miasta Zabrze za rok 1960. PUP Zabrze

miejsc pracy znacznie przewyższał liczbę poszukujących zatrudnienia. Jednak porażka planów szybkiej industrializacji i nacjonalizacji gospodarstw rolnych doprowadziła w drugiej połowie lat 50. do wzrostu liczby poszukujących pracy. Ich oficjalna liczba nie przekraczała jednak 50 tys. osób. To skłoniło władze do utworzenia specjalnego **Funduszu Interwencyjnego**, którego zadaniem było finansowanie działań aktywizujących na terenach o wysokim poziomie zacoferania w stosunku do reszty kraju.

Urzędy zatrudnienia w latach 50. były oddziałami w Wydziałach Pracy i Opieki Społecznej. Wkrótce wyodrębniono je jako samodzielne jednostki na szczeblu województw i powiatów. W ich strukturze organizacyjnej działały oddziały poradnictwa i werbunku oraz Funduszu Interwencyjnego. W tym okresie na mocy ustawy z 7 marca 1950 r. o planowanym zatrudnieniu absolwentów szkół wyższych i średnich zawodowych wprowadzono **nową formę pośrednictwa pracy, opartą na planowaniu**. Planowanie w tym wypadku dotyczyło określonej grupy pracowników, którą definiowano jako deficytową. Zaliczono do niej zarówno robotników, jak też pracowników umysłowych z wykształceniem średnim i wyższym. Wprowadzone rozwiązania oznaczały stosowanie przez publiczne służby zatrudnienia w ramach usługi pośrednictwa pracy instrumentu bezpośredniego, czyli **nakazów pracy**. Nakazy miały umożliwić zatrudnienie pracowników w tych zakładach, które zgłaszały niedobór kadry. Pośrednictwo oparte na nakazach polegało na wyborze przez absolwenta szkoły wyższej lub średniej, miejsca przyszłej pracy spośród przedstawionych ofert. Z chwilą dokonania wyboru absolwent był zobowiązany zgłosić się w określonym zakładzie pracy, natomiast zakład był zobligowany do jego zatrudnienia. Nakaz pracy obowiązywał przez 3 lata. W drugiej połowie lat 50. (po 1956 r.) w wyniku demokratyzacji życia politycznego i gospodarczego zmieniono formę pośrednictwa dla absolwentów, co oznaczało zniesienie nakazów pracy. Absolwent sam już wybierał miejsce pracy i w dowolnym czasie mógł je zmienić. W następstwie spowodowało to koncentrację kadr wykwalifikowanych w dużych ośrodkach miejskich.

W 1960 r. w związku ze zniesieniem urzędu Ministra Pracy i Opieki Społecznej i powołaniem w to miejsce **Komitetu Pracy i Płac** przekształcono oddziały zatrudnienia w wydziały zatrudnienia. Wprowadzone zmiany w strukturze organizacyjnej wydziałów wzbogaciły metody pracy oraz spowodowały zwiększenie zasobów kadrowych PSZ. W wyniku reorganizacji wydziałów po raz pierwszy w strukturze organizacyjnej publicznych służb zatrudnienia pojawiły się komórki zajmujące się analizami ekonomicznymi procesów obserwowanych na rynkach pracy. Zmiana ta była konsekwencją zadań, jakie nałożono na organy zatrudnienia.

Wspomniana koncentracja kadry wysoko wykształconej w ośrodkach miejskich w Polsce powodowała zmiany w zatrudnieniu absolwentów w 1964 r. Tryb zatrudnienia absolwen-

Obchody Święta Pracy w Warszawie, pochód na ulicy Marszałkowskiej, 1 maja 1961. NAC

Przedstawiciele Fabryki Samochodów Osobowych podczas pochodu pierwszomajowego na ulicy Marszałkowskiej w Warszawie, 1 maja 1961. NAC

tów regulowała ustawa z 25 lutego 1964 r., która nakazywała absolwentom szkół wyższych w pierwszym okresie ich kariery zawodowej – podjęcie pracy w uspołecznionych zakładach i zatrudnienie w nich przez 3 lata. Ich zatrudnienie odbywało się na podstawie planu rozdziału absolwentów, który był powiązany z planem kierunków studiów. Plany takie ustalano pod nadzorem Rady Ministrów. Ponadto w proces pośrednictwa pracy między zakładami i absolwentami włączono nowo powstałą instytucję **pełnomocników przy wyższych uczelniach, którzy byli podporządkowani bezpośrednio Komitetowi Pracy i Płac**. Zadania służby zatrudnienia w tym czasie polegały na przeprowadzeniu interwencji w zakładach pracy w przypadku nieuzasadnionej odmowy zawarcia umowy o pracę z absolwentem oraz na rozpatrywaniu i wydawaniu decyzji w kwestiach spornych pomiędzy absolwentami a zakładami pracy.

W 1973 r. nastąpiły kolejne zmiany w organizacji publicznych służb zatrudnienia. Polegały one na utworzeniu **wydziałów zatrudnienia i spraw socjalnych (WZiSS)**, które stały się podmiotami polityki zatrudnienia na poziomie województw i powiatów. Do 1975 r. wydziały wchodziły w skład prezydiów rad narodowych. Następnie przestały być organami administracji państwowej, a stały się jednostkami organizacyjnymi w urzędach wojewódzkich i miejskich. Działały z upoważnienia lub w imieniu wojewody, prezydenta miasta bądź naczelnika miasta. WZiSS powołano we wszystkich urzędach wojewódzkich, Urzędzie Miasta Stołecznego Warszawy, miasta Łodzi oraz w urzędach miejskich miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców. W trosce o skrócenie drogi „urząd – obywatel” ówczesne Ministerstwo Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska zarządziło od 1 stycznia 1980 r. powołanie dodatkowo służb zatrudnienia w każdej jednostce podstawowej administracji państwowej, czyli na szczeblu gminy. Z uwagi jednak na niewielką liczbę etatów sprawami zatrudnienia w urzędach gminnych zajmowały się osoby obsługujące tzw. wielofunkcyjne stanowiska pracy.

Utworzenie 49 województw i przejście na dwustopniowy system organizacji terenowej administracji (z wyłączeniem powiatów) spowodowało zmiany w funkcjonowaniu WZiSS w układzie przestrzennym. Struktura organizacyjna terenowych służb zatrudnienia była bardzo rozdrobniona i zorganizowana na zasadzie podwójnej zależności. Z jednej strony WZiSS podlegały merytorycznie Ministerstwu Pracy i Spraw Socjalnych, a z drugiej stanowiły jednostkę organizacyjną urzędu wojewódzkiego. Ponadto to organ wojewody określał w statucie organizacyjnym WZiSS zadania, jakie on będzie wykonywać. Wojewoda mógł upoważnić dyrektora WZiSS do załatwiania spraw w jego imieniu i do wydawania określonych decyzji administracyjnych.

W latach 80. wdrożono nowe zasady prowadzenia pośrednictwa pracy dla absolwentów szkół wyższych. Wynikało z nich, że pośrednictwo pracy dla tej kategorii osób prowadzili pełnomocnicy Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych lub pełnomocnicy ministra, któremu podlegały szkoły wyższe. Zadaniem pełnomocników było pomaganie absolwentom w znalezieniu odpowiedniej pracy, udzielanie informacji o możliwościach zatrudnienia, współuczestniczenie przy organizowaniu konkursów przyjęć do pracy, przekazywanie władzom szkoły wyższej informacji o zapotrzebowaniu przedsiębiorstw na zatrudnienie absolwentów oraz o ich przygotowaniu zawodowym.

Obchody Święta Pracy w Warszawie, 1 maja 1963. NAC

PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA ORAZ POLITYKA RYNKU PRACY PO 1989 R.

Zapoczątkowany w końcu lat 80. XX w. proces zmian systemowych w Polsce zbiegł się z okresem recesji gospodarczej. Realizowany wówczas plan Balcerowicza, którego celem było przestawienie polskiej gospodarki z centralnie planowanej na rynkową, musiał w tych okolicznościach prowadzić do bezrobocia. Do jego zmniejszenia czy łagodzenia skutków potrzebne były odpowiednie instytucje. Ich powołanie w III Rzeczypospolitej nastąpiło na mocy ustawy z 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu. Utworzono administrację pracy na bazie funkcjonujących wcześniej WZiSS urzędów rejonowych oraz wojewódzkich. Usytuowanie biur pracy w strukturze administracji państwowej oznaczało podwójne ich podporządkowanie. Podlegały one merytorycznie Ministrowi Pracy i Polityki Socjalnej, natomiast pod względem organizacyjno-administracyjnym były częścią rządowej administracji ogólnej (urzędów rejonowych lub wojewódzkich). Taka konstrukcja PSZ powodowała ograniczenie ich autonomii i samodzielności. W pierwszej ustawie regulującej politykę rynku pracy, którą realizowano w nowych warunkach systemowych, przeważały elementy socjalne. Wprowadzono w niej bardzo liberalne warunki nabywania ochrony socjalnej przez bezrobotnych. Ważnym zadaniem PSZ było w tym okresie łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia, głównie dzięki zapewnianiu bezrobotnym prawa do zasiłku z tytułu bezrobocia. Były one łatwo dostępne (świadczenie przyznawano bezterminowo) dla wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, niezależnie od posiadanego stażu pracy. Jednakże bardzo szybko, bo już w połowie 1990 r., wprowadzono ustawowy warunek uprzedniego zatrudnienia, który determinował prawo do zasiłku. Z uwagi na wysokość sam zasiłek dla bezrobotnych stanowił często dobrą alternatywę dla wynagrodzenia otrzymywanego z pracy. Dla zakresu ochrony istotne znaczenie miała ustawowa definicja bezrobotnego, do której wprowadzono stosowne kryteria tego statusu. Ustawa o zatrudnieniu wskazywała źródła finansowania (z Funduszu Pracy) działań prowadzących do ograniczenia negatywnych skutków bezrobocia oraz służących kreacji nowych miejsc pracy. W ustawie z 1989 r. znalazły się również regulacje dotyczące m.in. pośrednictwa pracy. Zgodnie z nimi pośrednictwo pracy zostało powierzone instytucjom publicznym – biurom pracy. Jednocześnie ustawodawca dopuścił możliwość prowadzenia pośrednictwa pracy przez inne instytucje rynku pracy. Równocześnie zakazał prowadzenia pośrednictwa jako działalności gospodarczej. Na działalność pośrednictwa pracy inne niż biura pracy podmioty musiały każdorazowo uzyskiwać upoważnienie, w którym określano warunki pośrednictwa, jego zakres, a także obowiązki podmiotów.

Ustawa o zatrudnieniu z 1989 r. obowiązywała niecałe dwa lata. W następnej ustawie z 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu poświęcono znacznie więcej uwagi aktywnym formom przeciwdziałania bezrobociu, ograniczając zdecydowanie prawo do zasiłków dla bezrobotnych. Zmieniono charakter zasiłku z tytułu bezrobocia ze świadczenia bezterminowego na okresowe. Ponadto rozbudowano definicję osoby bezrobotnej, co utrudniło uzyskanie statusu bezrobotnego. W zakresie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wprowadzono m.in. możliwość kierowania bezrobotnych do robót publicznych służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu danego regionu, wspierano ducha przedsiębiorczości poprzez udzielanie pożyczek z Funduszu Pracy na prowadzenie działalności gospodarczej lub na organizację nowych miejsc pracy, a także motywowano pracodawców do zatrudniania absolwentów.

Kolejne zmiany w organizacji PSZ miały miejsce w styczniu 1993 r. Polegały one na przekształceniu służb zatrudnienia w specjalną administrację do spraw zatrudnienia, podporządkowaną Mini-

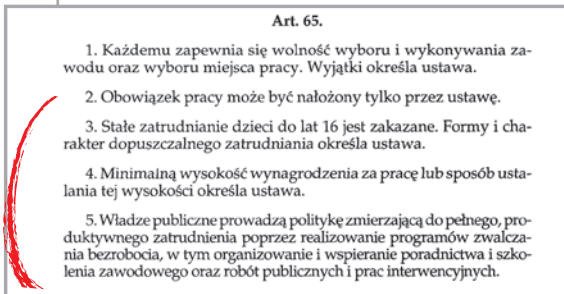
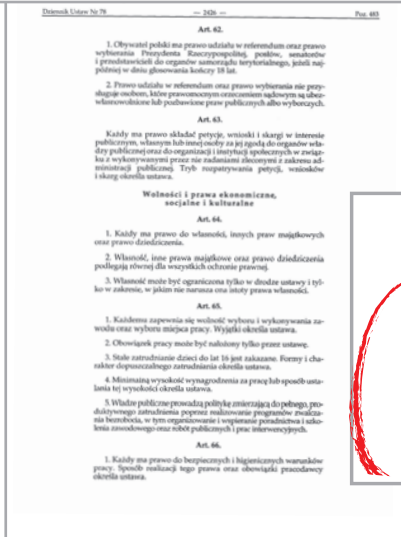
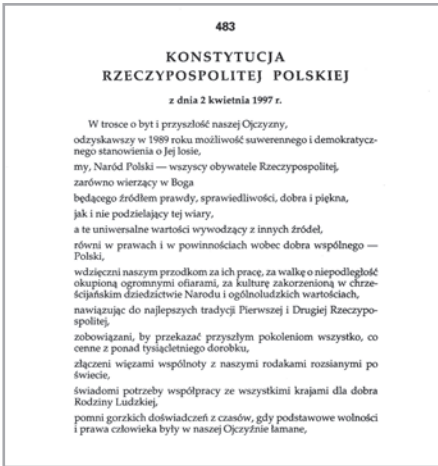
pracy w Polsce. Rozszerzano zakres działań służący motywowaniu bezrobotnych do aktywnego poszukiwania pracy i wprowadzono dalsze ograniczenia dotyczące udzielania świadczeń socjalnych dla bezrobotnych.

Kwestia polityki rynku pracy była również obecna w czasie dyskusji nad nową Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, która została uchwalona 2 kwietnia 1997 r. W art. 65 stanowi ona, iż każdemu obywatelowi zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Ponadto przyjęto, iż „władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych”.

Pod koniec lat 90. trwała w Polsce debata na temat decentralizacji zadań rządu, której elementem był m.in. model podporządkowania administracji pracy. Efektem debaty były zmiany w organizacji PSZ. Od 1 stycznia 2000 r. nastąpił nowy podział kompetencji między administrację państwową a samorządową w prowadzeniu polityki rynku pracy, który do dziś jest modelem rządowo-samorządowym. Urzędy pracy podporządkowano samorządowi powiatowym i wojewódzkim. Istotną rolę w zakresie rynku pracy przydzielono wojewodom. W wyniku reformy wyodrębniono sieć powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy powoływanych przez władze samorządowe odpowiedniego szczebla; utworzono wydziały w urzędach wojewódzkich (w ramach wojewódzkiej administracji rządowej) oraz określono priorytety i standardy w zakresie prowadzenia polityki rynku pracy, za które odpowiada minister właściwy ds. pracy.

Początkowo zachowano Krajowy Urząd Pracy, powierzając mu zarządzanie Funduszem Pracy, ale po roku zdecydowano o jego likwidacji. Obecnie minister właściwy ds. pracy realizuje swoje zadania w polityce rynku pracy m.in. poprzez krajowe plany działań na rzecz zatrudnienia. Wszystkie działania podejmowane przez samorządy podporządkowano temu dokumentowi.

Od reformy administracyjnej rządowe organy zatrudnienia to: minister właściwy ds. pracy i wojewodowie. Natomiast samorządowe organy zatrudnienia to:

w województwach – marszałek (działający poprzez wojewódzki urząd pracy), a w powiatach – starosta lub prezydent miasta (działający poprzez powiatowy urząd pracy wchodzący w skład powiatowej administracji zespolonej).

Zmiany w systemie służb zatrudnienia miały na celu zwiększenie skuteczności działań w wymiarze lokalnym. Kilka lat funkcjonowania nowego modelu służb zatrudnienia ujawniło jego zalety, ale również wady i słabości. Do zalet na pewno można zaliczyć przybliżenie podejmowania decyzji w polityce rynku pracy bezpośrednio do klienta oraz zwiększenie zaangażowania lokalnych instytucji rynku pracy. Pozwala to na lepsze zarządzanie rynkiem pracy w perspektywie lokalnej. Słabością okazał się natomiast niejasny podział kompetencji, zadań i odpowiedzialności za politykę rynku pracy (pomiędzy władzą państwową i samorządową, a także między powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy).

Doświadczenia pierwszych lat funkcjonowania w Polsce nowego modelu administracji pracy stały się podstawą przyjęcia kolejnej ustawy regulującej politykę rynku pracy i wskazującej na rolę w niej PSZ. Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy miała na celu zwiększyć zakres i efektywność działania publicznych służb zatrudnienia oraz dostosować prowadzoną w Polsce politykę rynku pracy do standardów obowiązujących w Unii Europejskiej. Już w samej nazwie ustawy zaakcentowano nowe podejście do rozwiązywania problemów rynku pracy, polegające na rozszerzeniu i wzmocnieniu działań prowadzących do promocji zatrudnienia. Ustawodawca zdefiniował po raz pierwszy – po 1989 r. – publiczne służby zatrudnienia. Przyjął, że PSZ to system organów zatrudnienia wraz z urzędami, które je obsługują. Organem zatrudnienia jest starosta (prezydent miasta na prawach po-

Lp.	Nazwisko i imię spół obywatel krajowy	Data rozpoczęcia pracy w urzędzie	Czas wycieczki		Wyprowadzenie dokumentacji służby przez osobę z określonymi uprawnieniami zapisami krajowymi	Pełnia kwalifikacji	Pełnia wymagane wymagania	Wzrost	Ciężar ciała
			parowóz	inne					
1	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	19/11/48 19/11/1978	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
2	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	2/10/48 2/10/1978	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
3	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	18/11/49 18/11/1979	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
4	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	1/11/49 1/11/1979	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2

Lp.	Nazwisko i imię spół obywatel krajowy	Data rozpoczęcia pracy w urzędzie	Czas wycieczki		Wyprowadzenie dokumentacji służby przez osobę z określonymi uprawnieniami zapisami krajowymi	Pełnia kwalifikacji	Pełnia wymagane wymagania	Wzrost	Ciężar ciała
			parowóz	inne					
1	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	19/11/48 19/11/1978	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
2	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	2/10/48 2/10/1978	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
3	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	18/11/49 18/11/1979	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
4	Majewski Tomasz ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	1/11/49 1/11/1979	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2

Lp.	Nazwisko i imię spół obywatel krajowy	Data rozpoczęcia pracy w urzędzie	Czas wycieczki		Wyprowadzenie dokumentacji służby przez osobę z określonymi uprawnieniami zapisami krajowymi	Pełnia kwalifikacji	Pełnia wymagane wymagania	Wzrost	Ciężar ciała
			parowóz	inne					
1	Kabana Barbara ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	18/11/48 18/11/1978	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
2	Kabana Barbara ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	2/10/48 2/10/1978	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
3	Kabana Barbara ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	18/11/49 18/11/1979	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2
4	Kabana Barbara ul. Piłsudskiego 21 Z. Zabrze	1/11/49 1/11/1979	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2	22.2

Książka kontroli zabrzańskiego urzędu pracy prowadzona od lat 40., ostatni wpis z czerwca 2018. PUP Zabrze

wiatu), marszałek województwa, wojewoda i minister właściwy do spraw pracy. Urzędami obsługującymi wymienione organy są odpowiednio: powiatowy urząd pracy, wojewódzki urząd pracy, wydzielone komórki organizacyjne w urzędzie wojewódzkim, ministerstwo właściwe do spraw pracy. Ponadto ustawodawca dokonał istotnych modyfikacji instytucji i instrumentów rynku pracy, zwiększył selektywność instrumentów aktywizacji bezrobotnych, ograniczył świadczenia socjalne oraz zmniejszył biurokrację. Nie zrealizował jednak niezmiernie ważnego postulatu płynącego od pracowników urzędów pracy, a mianowicie nie wprowadził z systemu urzędów pracy obowiązku opłacania za bezrobotnych składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W nowej ustawie rozszerzono również możliwości współdziałania podmiotów publicznych i niepublicznych, przyjęto rozwiązania pozwalające na szeroką współpracę organów zatrudnienia z innymi podmiotami, a zwłaszcza z radami zatrudnienia, ze związkami zawodowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, agencjami zatrudnienia i pracodawcami. W ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pozostawiono, wprowadzony w wyniku reformy instytucjonalnej, podział zadań pomiędzy rządową a samorządową administrację pracy. Ministrowi właściwemu ds. pracy przyporządkowano do realizacji zadania na rzecz rynku pracy głównie przez przygotowywanie i koordynację realizacji Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia. Organ ten był również odpowiedzialny za zharmonizowanie działań podejmowanych przez PSZ, a w szczególności przez realizowanie zadań wynikających z funkcji dysponenta Funduszu Pracy:

wspieranie kształcenia ustawicznego, tworzenie i upowszechnianie zasobów informacyjnych, ustalanie standardów usług rynku pracy, prowadzenie badań i opracowywanie analiz w sferze zatrudnienia, rozwijanie systemów teleinformatycznych wspierających pracę pracowników PSZ.

Działalność urzędów pracy koncentruje się dzisiaj w większym stopniu niż w przeszłości na aktywizacji bezrobotnych. Takiej roli PSZ służyły kolejne nowelizacje ustawy z 2004 r. I tak od 1 lutego 2009 r. nastąpiło wzmocnienie priorytetu polityki rynku pracy – działań służących tworzeniu nowych miejsc pracy oraz jak najszyb-

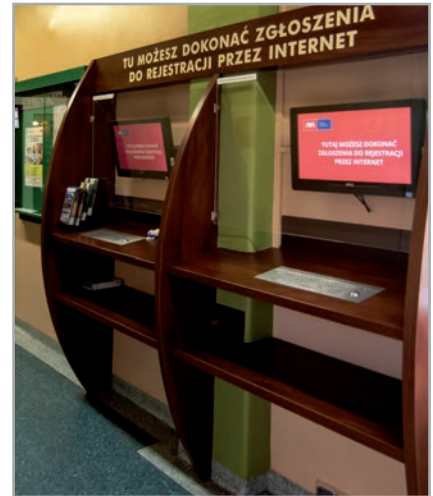

szemu podejmowaniu zatrudnienia przez bezrobotnych. Instrumenty rynku pracy, oddziałujące na jego stronę podażową, zostały tak ukształtowane, aby stymulować bezrobotnych i biernych zawodowo do podejmowania pracy.

W wyniku zmian w ustawie, wprowadzonych w 2008 r., zwiększono dostęp do usług rynku pracy poprzez stworzenie możliwości realizacji usług rynku pracy obok PSZ innym instytucjom rynku pracy. Rozwiązanie to umożliwiło wprowadzenie modelu, w którego ramach obsługą instytucjonalną rynku pracy zajmowały się nie tylko PSZ, ale i organizacje prywatne czy społeczne. W rezultacie tworzono w Polsce nowy publiczno-niepubliczny model współdziałania różnych podmiotów na rynku pracy. Ponadto w 2008 r. przyjęto regulacje umożliwiające powstawanie na terenie gmin lokalnych punktów informacyjno-konsultacyjnych, co miało implikować poszerzenie współpracy między gminnymi ośrodkami pomocy społecznej a urzędami pracy. To rozwiązanie umożliwiło wielu osobom skorzystanie z pomocy bez konieczności przychodzenia do PUP, które dość często były bardzo oddalone od ich miejsca zamieszkania. W wyniku wprowadzonych zmian pojawiła się możliwość tworzenia w powiatowych urzędach pracy **centrów aktywizacji zawodowej (CAZ)**, zajmujących się realizacją zadań w zakresie usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy. Zarówno na tworzenie lokalnych punktów informacyjno-konsultacyjnych, jak i CAZ, przeznaczono dodatkowe środki z Funduszu Pracy.

Ponadto w nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ustanowiono nowy, aktywizujący model wypłacania zasiłków dla bezrobotnych. Zgodnie z nim kwota zasiłku spada wraz z wydłużaniem się okresu pozostawania bez pracy. Miało to prowadzić do zwiększenia aktywności bezrobotnych.

Dokonane w 2008 r. zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie rozwiązywały wielu problemów, na jakie w dalszym ciągu natrafiały PSZ w realizowanej polityce rynku pracy. Problemy te w dużym stopniu wiązały się z jakością świadczonych usług rynku pracy i dostępem do nich.

Ponadto pogarszająca się sytuacja gospodarcza w kraju jeszcze bardziej uwidoczniła utrzymujące się na rynku pracy problemy o charakterze strukturalnym, jak: niska aktywność zawodowa, niewielkie przepływy z bierności do aktywności zawodowej, wysokie ryzyko opuszczenia – w dłuższej perspektywie – rynku pracy przez kobiety, które decydują się na założenie rodziny, wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, niska mobilność zawodowa i przestrzenna osób dorosłych. Wymienione zagadnienia wskazywały na potrzebę uruchomienia działań, które usprawnią funkcjonowanie rynku pracy, w tym udoskonalą działania podejmowane przez publiczne służby zatrudnienia. Możliwości takie zostały uwzględnione w zapisach ustawy o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz innych ustaw z 14 marca 2014 r. (obowiązująca od 27 maja 2014 r.), którą dość często określano jako tę, która reformuje publiczne służby zatrudnienia. Wprowadzone zmiany miały umożliwić m.in.: poprawę efektywności działania urzędów pracy i jakości ich usług, wsparcie powracających do pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka, zwiększenie udziału osób pracujących w KFS, poprawę sytuacji bezrobotnych osób młodych i powyżej 50. roku życia oraz dostosowanie krajowych przepisów prawnych do regulacji unijnych.

Nowelizacja ustawy z 2014 r. tworzyła możliwości zwiększenia zatrudnienia w trzech priorytetowych grupach bezrobotnych, czyli osób młodych do 30. roku życia, osób starszych powyżej 50. roku życia i rodziców powracających na rynek pracy. Uzyskanie tego efektu wymagało wprowadzenia specjalnych grup instrumentów, które były przyporządkowane do każdej priorytetowej grupy. I tak dla osób do 30. roku życia przewidziano m.in.: zwolnienie pracodawców zatrudniających skierowanych przez urząd pracy bezrobotnych z obowiązku odprowadzania za nich składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych; ułatwienie zdobycia stażu zawodowego poprzez refundację składek na ubezpieczenie społeczne dla bezrobotnych po raz pierwszy podejmujących pracę; uruchomienie bonów stażowych, szkoleniowych, czy bonów na zatrudnienie i zasiedlenie; wspieranie przedsiębiorczości poprzez stworzenie dostępu do kredytu

w ramach programu „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”. Natomiast zwiększeniu zatrudnienia osób starszych miało sprzyjać dofinansowanie do wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył co najmniej 50 lat. Nowe instrumenty adresowano również do osób powracających po dłuższej przerwie na rynek pracy w związku z wcześniejszym sprawowaniem opieki nad dzieckiem lub inną osobą zależną. W tym celu wprowadzono grant na telepracę i świadczenie aktywizacyjne.

Kolejnym istotnym rozwiązaniem w ramach nowelizowanej ustawy z 2014 r. było dalsze zwiększenie roli partnerstw publiczno-społecznych i publiczno-prawnych w instytucjonalnej obsłudze rynku pracy poprzez tzw. kontraktację, która dotyczyła zlecania przez PSZ innym instytucjom, w tym agencjom zatrudnienia, usług rynku pracy, działań aktywizacyjnych, których celem było doprowadzenie bezrobotnego do zatrudnienia. Za działania aktywizacyjne przyjęto pakiet inicjatyw mających na celu podjęcie i utrzymanie przez bezrobotnego odpowiedniej pracy lub rozpoczęcie działalności gospodarczej. Dawała ona instytucjom możliwość doboru usług i instrumentów rynku pracy, które będą najbardziej odpowiadały potrzebom bezrobotnego. Sama kontraktacja pewnych działań była już dużo wcześniej praktykowana i dotyczyła najczęściej usług szkoleniowych, a od 2009 r. usług pośrednictwa pracy. Istniejące od 2014 r. nowe rozwiązania w kontraktacji miały sprzyjać efektywności działań adresowanych do osób objętych wsparciem, co znajdowało odzwierciedlenie w powiązaniu wynagrodzenia instytucji realizującej kontrakt z efektami jej pracy.

Następnym rozwiązaniem wprowadzonym w połowie 2014 r. było utworzenie **Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS)**, który jako instrument ma pełnić funkcję prewencyjną. Środki jego są wykorzystywane na inwestowanie w kapitał ludzki, co ma zapobiegać zwolnieniom pracowników, w sytuacji gdy ich kompetencje i wiedza nie odpowiadają wymaganiom rynku pracy. Stworzenie w ten sposób możliwości poprawy jakości zaangażowanego potencjału roboczego powinno zachęcić pracodawców do inwestowania w kapitał ludzki i sprzyjać poprawie pozycji ich firm na konkurencyjnym rynku. Pracodawcy w tym celu składają wnioski, które w drodze konkursu są oceniane. Po pozytywnym ich rozpatrzeniu mają możliwość sfinansowania z KFS kosztów kształcenia od 80% do 100%, w zależności od wielkości firmy. Katalog kosztów, jakie mogą być sfinansowane z KFS, jest bardzo szeroki, obejmuje bowiem nie tylko wydatki związane z finansowaniem kursów, studiów podyplomowych, ale także koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie dyplomów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych oraz koszty badań lekarskich i psychologicznych, wymaganych do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończeniu kształcenia. Wprowadzenie KFS do finansowania przedsięwzięć prewencyjnych może dowodzić, że działania PSZ (w formie wsparcia czy świadczenia pomocy) są adresowane nie tylko do bezrobotnych, ale i do pracodawców. Tym samym PSZ włączyły się bezpośrednio w realizację Strategii 2020, która zakłada budowanie inkluzywnej gospodarki opartej na wiedzy. Skutkiem ich działań podejmowanych w ramach realizowanej polityki rynku pracy ma być zmniejszenie stopnia niedopasowania kwalifikacyjno-zawodowego podaży i popytu strony rynku pracy, co ma zapobiec wykluczeniu społecznemu osób o niskich lub niedostosowanych do potrzeb rynku pracy umiejętnościach.

POLSKIE PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA W SIECI EURES

Wejście Polski do Unii Europejskiej oznaczało włączenie polskich publicznych służb zatrudnienia do sieci EURES (EUROpean Employment Services), którą powołano na mocy decyzji Komisji Europejskiej z października 1993 r. Przynależność polskich służb zatrudnienia do sieci oznaczała zwiększenie obszaru rynku pracy, który te instytucje zaczęły obsługiwać, oraz współpracę z innymi europejskimi publicznymi służbami zatrudnienia. Nowy obszar dotyczył unijnego pośrednictwa pracy oraz doradztwa w zakresie życia i pracy w państwach członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu.

Wdrażanie sieci EURES wymagało wprowadzenia dodatkowych przepisów prawnych, regulujących działanie EURES w Polsce. Odpowiednie zapisy znalazły odzwierciedlenie w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2004 r. Wskazano w niej podmioty, którym przydzielono realizację usług EURES i określono ich zadania. Ministrowi właściwemu do spraw pracy powierzono realizowanie i koordynowanie działań wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy w zakresie ich udziału w EURES oraz w procesie tworzenia narzędzi i metod dla potrzeb usług EURES. Departament Rynku Pracy w resorcie pracy został wyznaczony do realizacji zadań Krajowego Biura Koordynacji EURES w Polsce. Bezpośrednimi wykonawcami usług sieci EURES w Polsce są pracownicy wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, a od 2015 r. działania w tym obszarze tematycznym prowadzą również jednostki OHP.

TWOJA PRACA W EUROPIE

W latach 2018–2022 sieć EURES zarówno w Polsce, jak i za granicą, mierzyła się z różnymi wyzwaniami, takimi jak: reforma sieci na poziomie UE, zmiana instytucji koordynującej sieć EURES na poziomie unijnym z Komisji Europejskiej na Europejski Urząd ds. Pracy, zmiana sposobu finansowania, zwiększające się niedobory pracowników na krajowym rynku pracy, epidemia COVID-19, intensyfikacja korzystania z narzędzi online, napływ uchodźców wojennych z Ukrainy.

Do ciekawych inicjatyw prowadzonych przez urzędy pracy w ramach EURES należą Europejskie Dni Pracy online dla polskich pracodawców, kampania informacyjna o ochronie praw pracowników sezonowych w UE, wsparcie uchodźców z Ukrainy w projekcie pilotażowym „EU Talent Pool” (Europejska Pula Talentów).

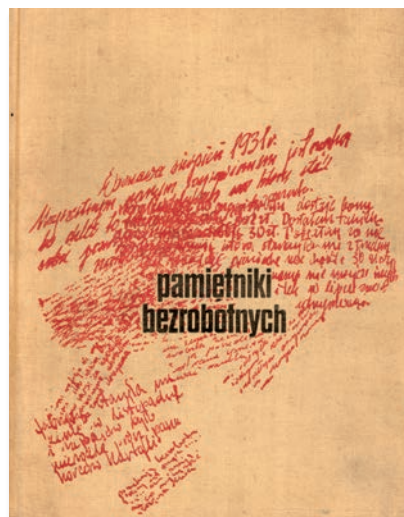

FUNDUSZ PRACY I INNE FUNDUSZE AKTYWIZUJĄCE RYNEK PRACY ORAZ WSPIERAJĄCE OSOBY BEZROBOTNE

System finansowania polityki rynku pracy jest czynnikiem, który w istotnym stopniu wpływa na zakres i skuteczność realizacji jej zadań. W ramach tej polityki pojawiają się działania o charakterze socjalnym, jak i ekonomicznym, aktywizujące lokalne, regionalne rynki pracy, a w konsekwencji rynek krajowy. Działania takie realizują PSZ, a ich zakres determinują określone środki finansowe, ważny jest zatem budżet, jakim dysponują jednostki je tworzące.

Przypomnijmy historię tworzenia funduszy aktywizujących rynek pracy i ograniczających negatywne skutki bezrobocia. Geneza ich sięga okresu międzywojennego. Ich typowe wyodrębnienie w historii publicznych służb zatrudnienia – jak już wcześniej wspomniano – nastąpiło w 1924 r. pod wpływem załamania gospodarczego. Wprowadzono wówczas nowe rozwiązanie, mające na celu łagodzenie skutków bezrobocia w postaci ustawowego zabezpieczenia na wypadek utraty pracy, powołując dla pracowników fizycznych Fundusz Bezrobocia i Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych. Od tej pory pracownicy systematycznie opłacali składki ubezpieczeniowe, które dawały im prawo do pobierania zasiłków w momencie utraty pracy. Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia nie rozwiązywało wszystkich problemów, jakie były następstwem rosnącej dezaktywizacji zawodowej ludności, co wynikało m.in. z pozostawiania poza jego zasięgiem licznych grup pracowników. Ponadto w czasie kryzysu gospodarczego pracownicy byli zwalniani, zasilając zasób bezrobotnych, a ci, którzy pracowali, otrzymywali bardzo niskie wynagrodzenia. Powodowało to coraz mniejsze wpływy z tytułu wpłacanych składek do Funduszu Bezrobocia, istniejącego od 1924 r., i w 1931 r. pojawił się w nim deficyt na poziomie 65,1 mld zł. Dlatego w czerwcu 1932 r. zmieniono przepisy uprawniające do korzystania z zasiłków i obniżono ich wysokość oraz utworzono Fundusz Pomocy Bezrobotnym, który istniał tylko przez rok.

Podjęmowane przez władzę działania okazywały się mało skuteczne w ograniczaniu bezrobocia, co nasilało niezadowolenie wśród społeczeństwa domagającego się

...wszędzie i zewsząd płyną skargi ludu dotkniętego bezrobociem, tłumnie i gromadnie skarga łączy się w jedno wielkie rozpaczliwe wołanie: Pracy! Pracy nam dajcie!

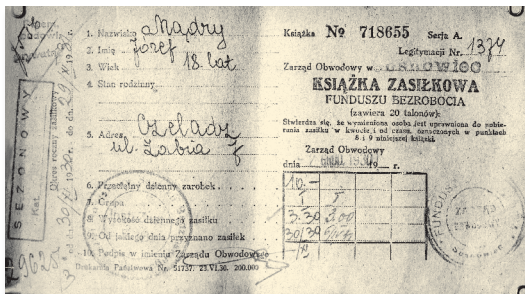
...Robotnik pracowałby chętnie, gdyby zaofiarowano mu zamiast jałomużny pracę za sprawiedliwą zapłatę.

...Bez pracy nikczemnieją dusze, łamią się charaktery. O pracę więc wołam z głębi serca, o pracę dla siebie i tych tysięcy innych bezrobotnych, którzy pracować są zdolni do niej, ale nie mają sposobu na jej zdobycie. Witaj jutrzeńko pracy! (Źródło: Pamiętniki bezrobotnych, IGS, Warszawa 1933, s.10)

pracy. Problem ten został utrwalony w pamiętnikach bezrobotnych opublikowanych przez Instytut Gospodarstwa Społecznego.

Wspomniane negatywne nastroje i pogarszająca się sytuacja ekonomiczna kraju oraz świadomość wśród decydentów, że źródłem bezrobocia jest nie tylko recesja, ale i zła struktura społeczno-gospodarcza kraju, spowodowały, że w 1933 r. zdecydowano się na wprowadzenie nowych rozwiązań instytucjonalnych, które objęły m.in. powołanie Funduszu Pracy. Nowej finansowej instytucji przyporządkowano dwie funkcje, społeczną i ekonomiczną. W wypadku pierwszej chodziło o dostarczenie pracy lub środków utrzymania osobom pozbawionym pracy i niemającym innych środków do życia. W drugiej funkcji istotne okazało się włączenie Funduszu do puli instrumentów czynnie uczestniczących w rozbudowie gospodarczej kraju. Fundusz Bezrobocia odgrywał mniejszą rolę w rozwiązywaniu problemów społecznych. Uznano, iż państwa nie stać na utrzymanie dwóch zbliżonych funkcjonalnie instytucji, ponieważ ich aparat administracyjny jest zbyt kosztowny, i zdecydowano w końcu 1934 r. o połączeniu tych dwóch funduszy, a w praktyce to oznaczało wchłonięcie Funduszu Bezrobocia przez Fundusz Pracy. Jeśli chodzi o zabezpieczenie robotników, oznaczało to tylko zmianę organizacyjną, przy zachowaniu niezmiennych przepisów o świadczeniach i składkach aż do wybuchu II wojny światowej.

Po II wojnie światowej, w latach 50., na skutek ujawnienia się strukturalnych problemów na rynku pracy, w tym bezrobocia, zdecydowano się na szerszą interwencję państwa poprzez utworzenie w 1956 r. w ramach rezerwy budżetowej **Funduszu Interwencyjnego**. Środki tego funduszu były redystrybuowane przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej do prezydiów rad narodowych miast, gdzie zdiagnozowano bezrobocie. Mogły być one przeznaczone na finansowanie tworzenia nowych miejsc pracy, zarówno stałych, jak i sezonowych (które powstawały przede

złożone w 1956 r. w ramach rezerwy budżetowej **Funduszu Interwencyjnego**. Środki tego funduszu były redystrybuowane przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej do prezydiów rad narodowych miast, gdzie zdiagnozowano bezrobocie. Mogły być one przeznaczone na finansowanie tworzenia nowych miejsc pracy, zarówno stałych, jak i sezonowych (które powstawały przede

Kolejka po zasilek dla bezrobotnych w siedzibie Funduszu Bezrobocia w Krakowie, listopad 1933. NAC

Wydawanie zaświadczeń i książeczek uprawniających do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w siedzibie Funduszu Bezrobocia w Krakowie, listopad 1933. NAC

wszystkim w sektorze komunalnym), oraz wykorzystane na organizowanie szkoleń dla bezrobotnych. Środki z Funduszu Interwencyjnego przyznawano w formie bezzwrotnych dotacji bądź długoterminowych, niskooprocentowanych kredytów. Z wyników badań przeprowadzonych przez Instytut Gospodarstwa Społecznego wynika, że w do końca trzeciego kwartału 1957 r. najwięcej środków przeznaczono na dotacje bezzwrotne – 42%, a na kredyty znacznie mniej – 17%.

Analizując źródła finansowania działań podejmowanych przez PSZ w celu równoważenia rynku pracy, nie można pominąć **Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej (PFAZ)**, który wprowadzono na mocy ustawy z 29 grudnia 1983 r. Dochodami tego funduszu były środki finansowe z budżetu państwa oraz wpłaty z tytułu obciążeń przyrostu wynagrodzeń wypłacanych w ciężar kosztów w porównaniu do poprzedniego roku (tzw. popiwek). Wpłat dokonywały przede wszystkim przedsiębiorstwa państwowe i ich zrzeszenia, spółdzielnie (z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych) oraz spółki tworzone przez określone jednostki organizacyjne. Należy zauważyć, iż nie istniał obowiązek opłacania składek na PFAZ, liczba wypłacanych zasiłków była bowiem niewielka. W 1989 r. wypłacono zasiłki z tytułu pozostawania bez pracy 3998 osobom na łączną kwotę 48,5 tys. zł. Wydatki z PFAZ na zasiłki stanowiły tylko 0,6% łącznych wydatków z PFAZ, które wynosiły w 1989 r. 7,5 mln zł.

Środkami PFAZ zarządzał Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, który je redystrybuował zgodnie z planem zatwierdzonym wraz z ustawą budżetową przez Sejm. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego przydzielaly środki Funduszu terenowym organom państwowym stopnia podstawowego, które wykonywały usługi pośrednictwa pracy. Środki PFAZ mogły być wykorzystane na finansowanie m.in.: przygotowania zawodowego, tworzenia dodatkowych miejsc pracy, robót interwencyjnych, rozwoju systemu informacyjnego do realizacji poradnictwa i pośrednictwa pracy, a także zasiłków dla osób pozostających bez pracy.

Od 1989 r. Funduszowi przywrócono dawną nazwę Fundusz Pracy. I tak na mocy ustawy z 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu Fundusz Pracy przejął ustalone zadania dla Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej na rok 1990 wraz z dochodami zasilającymi. Reaktywowany Fundusz Pracy stał się podstawowym źródłem finansowania polityki rynku pracy. Jego głównym dysponentem był początkowo Minister Pracy i Polityki Socjalnej, potem Prezes Krajowego

Lp.	Nazwa i adres jednostki	Dotychczasowe wydatki w zł	Cena wydatku (zł)		Wartość wydatków w zł	Wartość wydatków w zł	Wartość wydatków w zł	Wartość wydatków w zł	Wartość wydatków w zł
			przebieg	całkow. koszt					
1	Państwowy Fundusz Aktywizacji Zawodowej								
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
26									
27									
28									
29									
30									
31									
32									
33									
34									
35									
36									
37									
38									
39									
40									
41									
42									
43									
44									
45									
46									
47									
48									
49									
50									

Zabrze, dnia 1990-02-02

Według danych na dzień 2.02.1990 r. Wydział Zatrudnienia i Spraw Socjalnych dysponuje 1.011 wolnymi miejscami pracy, w tym:

- 625 w tym 43 dla kobiet / dla robotników wykwalifikowanych,
- 104 w tym 43 dla kobiet / dla pracowników niewykwalifikowanych,
- 62 w tym 34 dla kobiet / dla osób pozostających pracy na stanowiskach nierobotniczych.

Wydział zarejestrowanych jest 56 bezrobotnych:

- a/ z wykształceniem wyższym 7 osób, w tym:
 - 1 inż. elektryk,
 - 1 inż. geolog,
 - 1 prawnik,
 - 2 pedagogów,
 - 1 inż. ekonomista,
 - 1 inż. chemik,
- b/ z wykształceniem średnim 11 osób, w tym:
 - 1 leśnik
 - 1 plastyk
 - 2 techników budowlanych
 - 1 konfeksjoner damski
 - 1 technik mechanik automatyk
 - 1 elektronik
 - 4 osoby z wykształceniem średnim ogólnym,
- c/ z wykształceniem zasadniczym zawodowym 17 osób,
- d/ z wykształceniem podstawowym 23 osoby.

Zamieszczenie zatrudnienia przewidziane jest w 21 zakładach pracy o 1.301 pracowników w tym 733 na stanowiskach nierobotniczych. Liczba miejsc ulęgła przewidzianemu składowi wynosi zatrudniająco 198 osób.

KRZYSZTOF WYDZIAŁ

ZABRZE:1989 - 05 - 11

Notatka służbowa

W dniach 9-10.05.1989r. odbyła się w Dworku Organizacji Społecznych "Dziś Zabrze" sesyjna giełda pracy, zorganizowana przez Wydział Zatrudnienia i Spraw Socjalnych wraz z Punktem Orientacji i Poradnictwa Zawodowego Urzędu Miejskiego w Zabrzu.

W giełdzie uczestniczyły 22 zakłady pracy z Zabrze i Gliwic. Przedstawiciele poszczególnych zakładów pracy łączną udzielił informacji ok. 60-tu zainteresowanym.

Skierowani do pracy pobrali 1 osobę w pełnym wymiarze czasu pracy, oraz 6 osób składowych do pracy w okresie urlopu, w ramach Ochrony Społecznej.

W giełdzie uczestniczyli również przedstawiciele Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, oraz Zespołu Opieki Zdrowotnej - tworzące punkty informacyjne.

Urzędu Pracy. Obecnie ponownie jest to Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (minister właściwy ds. pracy). Dysponentami Funduszu Pracy niższego stopnia są od 1 stycznia 2000 r. marszałkowie województw i starostowie.

Dysponent główny przede wszystkim opracowuje projekty planów i sprawozdań, ustala limity wydatków, kontroluje, zapewnia płynność finansową Funduszu Pracy, ma prawo do zaciągania kredytów i pożyczek. Obowiązkiem wszystkich dysponentów jest wydatkowanie środków w sposób celowy i oszczędny, umożliwiającą terminową realizację zadań. Przychodami Funduszu Pracy są: obowiązkowe składki, dotacje z budżetu państwa, kredyty i pożyczki oraz środki pochodzące z innych źródeł (np. odsetki bankowe, opłaty za zezwolenia na zatrudnianie cudzoziemców, kary pieniężne, grzywny). Do przychodów Funduszu Pracy zalicza się także środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, przeznaczone na współfinansowanie niektórych projektów oraz działań związanych z udziałem w sieci EURES. Wydatki Funduszu Pracy można podzielić na dwie podstawowe grupy – obligatoryjne, do których należą wydatki na finansowanie zasiłków i innych świadczeń, oraz fakultatywne, na które składają się wydatki na finansowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, wynagrodzeń, składek i dodatków do wynagrodzeń pracowników powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy oraz Ochotniczych Hufców Pracy. W latach 1990–2006 i 2011–2013 przeważającą część środków z Funduszu Pracy kierowano na realizację zadań obligatoryjnych, czyli wypłatę zasiłków. Do roku 2002 stanowiły one ponad 80% wydatków z Funduszu Pracy. W tym okresie wydatki na aktywizację lokalnych rynków pracy wynosiły średnio 12%, ale w roku 1992 tylko 4,7%.

Po włączeniu PSZ do samorządów przekazywanie środków Funduszu Pracy samorządom województw i powiatów odbywało się zgodnie z algorytmem określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów. Minister właściwy ds. pracy do 2014 r. uwzględniał w algorytmie przede wszystkim liczbę bezrobotnych z pewnych grup ryzyka, jak np. osób młodych, osób w wieku 50+, liczbę pozostałych bezrobotnych. Od 2015 r. wprowadzono prostą zasadę polegającą na tym, że im wyższą efektywnością działań aktywizacyjnych wykazywały się publiczne służby zatrudnienia w poprzednim roku, tym większa pula środków z Funduszu Pracy mogła do nich trafić w kolejnym roku.

Od 2014 r. aspekt efektywnościowy wystąpił również w podziale środków z Funduszu na wynagrodzenia pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem doradców klienta i kadry kierowniczej urzędów pracy. Wiązał się on z przekazywaniem samorządom powiatów 2% kwoty środków (limitu) Funduszu Pracy ustalonej na rok poprzedni na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, którą przeznaczono na finansowanie kosztów nagród oraz składek na ubezpieczenia społeczne pracowników powiatowego urzędu pracy. Celem wprowadzonego rozwiązania było zwiększenie motywacji pracowników PUP, w szczególności pełniących funkcje doradców klienta, oraz poprawa efektywności działań podejmowanych przez urzędy pracy na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

INFORMATYZACJA PUBLICZNYCH SŁUŻB ZATRUDNIENIA

Pierwsze próby komputeryzacji publicznych służb zatrudnienia nastąpiły już w latach 70. XX wieku. Z raportu M. Kabaja i Z. Sadowskiego *O stanie pośrednictwa pracy w Polsce* wynika, że digitalizację zapoczątkowano w funkcjonujących wówczas WZiSS. Rozwiązania informatyczne zastosowano do realizacji polityki zatrudnienia w wyodrębnionych tematycznie obszarach, dla których utworzono podsystemy informatyczne, takie jak: „Programowanie Zatrudnienia”, „Absolwent”, „Pośrednictwo Pracy”, „Analiza Rynku Pracy”.

Wydział Zatrudnienia i Spraw Socjalnych we Wrocławiu był pierwszym w kraju, który zastosował elektroniczną technikę obliczeniową (w 1975 r.) i wykorzystał ją do realizacji usługi pośrednictwa pracy. Z doświadczeń wrocławskiego WZiSS korzystały inne terenowe służby zatrudnienia. Służby te do eksploatacji systemów informatycznych wykorzystywały sprzęt krajowy ODRA 1305, MERA 9150.

Natomiast pojedyncze, wycinkowe systemy – które były adaptacją opracowań wrocławskich – z różną częstotliwością stosowano również w WZiSS w Elblągu, Gdańsku, Bydgoszczy, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Rzeszowie, Tarnobrzegu, Słupsku i Warszawie. Organy zatrudnienia w tych miastach bazowały na usługach istniejących ośrodków informatycznych (np. Rządowego Centrum Informatycznego PESEL).

Na przełomie lat 70. i 80. był popularny podsystem informatyczny „Magister”. O jego popularności świadczy liczba 30 wydziałów zatrudnienia i spraw socjalnych, które zdecydowały się na jego implementację. Dostarczał on informacji o liczbie osób z wyższym wykształceniem w przekroju wieku i liczbie absolwentów według specjalności. Ponadto umożliwiał przygotowanie opracowań analitycznych na temat zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem o określonej specjalizacji. Oprócz walorów tego systemu użytkownicy dostrzegali pewne jego mankamenty: brak aktualizacji informacji, utrudniony dostęp do korzystania z systemu, długi okres oczekiwania na wydruki według układu odpowiadającego organom zatrudnienia.

Rozpoczęcie w Polsce skoordynowanych prac związanych z wdrożeniem i rozwojem systemu informatycznego wspierającego funkcjonowanie PSZ można właściwie datować od uruchomienia projektu Banku Światowego „Automation of the Labour and Social Welfare Organisation” (ALSO) w 1994 r. Rezultatem działań realizowanych w projekcie było utworzenie m.in. systemu

Syriusz^{Std}
SYSTEM DLA PUBLICZNYCH
SŁUŻB ZATRUDNIENIA

informatycznego PULS (SI PULS), który w latach 1997–2000 został wdrożony w większości powiatowych urzędów pracy (w 90%).

Od 1999 r. (po wykonaniu zasadniczych prac w projekcie ALSO) nadzór nad utrzymaniem i rozwojem systemu informatycznego sprawował Krajowy Urząd Pracy, a po jego likwidacji Departament Informatyki Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, który w 2002 r. rozpoczął prace związane z przygotowaniem i wdrożeniem programu SYRIUSZ. Zintensyfikowanie prac nad informatyzacją publicznych służb zatrudnienia było

możliwe dzięki zapisom w ustawie z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zobligowały one ministra właściwego ds. pracy do podejmowania zadań na rzecz zatrudnienia i rynku pracy przez wprowadzenie i rozwijanie w publicznych służbach zatrudnienia systemów teleinformatycznych, zapewniających spójny system obsługi rynku pracy oraz prowadzenie i udostępnianie internetowej bazy ofert pracy. W tej samej ustawie stwierdzono, że jednym z głównych zadań realizowanych w ramach pośrednictwa pracy przez powiatowe urzędy pracy jest upowszechnianie ofert pracy, w tym przekazywanie ich do internetowej bazy ofert.

W ramach projektów PHARE, które były realizowane w latach 2000–2005, zostały przygotowane, wytworzone i wdrożone narzędzia do monitoringu beneficjentów, klientów publicznych służb zatrudnienia.

Wszystkie powiatowe urzędy pracy korzystają z oprogramowania Syriusz^{Std}. Jest to kompleksowy system teleinformatyczny, który wspomaga urzędy w:

- rejestracji osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- świadczeniu na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy usług i instrumentów rynku pracy (czyli: usług pośrednictwa pracy, szkoleń, doradztwa zawodowego, udzielania zasiłku, stypendium, bonów zatrudnieniowych lub na zasiedlenie itp.); udzielaniu wsparcia dla pracodawców i przedsiębiorców (czyli: obsłudze ofert pracy, organizacji giełd i targów pracy, szkoleń, stażów, przygotowania zawodowego dorosłych, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, udzielaniu grantów na telepracę);
- obsłudze zatrudniania cudzoziemców w ramach oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom na terytorium RP, zezwoleń na pracę sezonową cudzoziemców;
- generowaniu sprawozdań statystyki publicznej;
- obsłudze finansowo-księgowej i kadrowo-płacowej urzędu.

Oprogramowanie Syriusz^{Std} to system interoperacyjny, zapewniający efektywną wymianę danych z innymi aplikacjami z obszaru pracy oraz narzędziami wykorzystywanymi przez inne resorty. Umożliwia wymianę danych z podmiotami i systemami zewnętrznymi, w tym z: CEiDG, GUS, KAS, KGSG, KRS, KRUS, PESEL, UdSC, ZUS, systemami bankowości elektronicznej, ośrodkami pomocy społecznej.

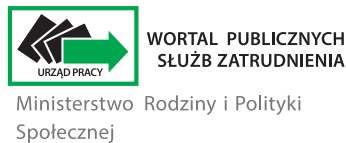
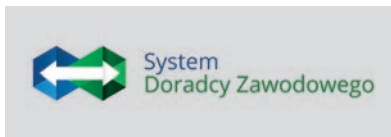
Wszystkie wojewódzkie urzędy pracy korzystają z systemu teleinformatycznego WUP-Viator. System ten umożliwia obsługę następujących zadań urzędów:

- w ramach Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego (KSZS) – rejestracja i wydawanie decyzji związanych z przyznaniem prawa do zasiłku osobom, które pracowały za granicą w obrębie krajów UE, EOG oraz Szwajcarii, rejestracja decyzji związanych z transferem zasiłku, generowanie dokumentów elektronicznych SED oraz ich wymiana z instytucjami realizującymi zadania KSZS w krajach UE/EOG (system EESSI);
- w zakresie centrów informacji i planowania kariery zawodowej – świadczenie na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców usług grupowego i indywidualnego poradnictwa zawodowego, a także informacji zawodowych;
- pośrednictwa pracy i działań europejskich służb zatrudnienia (EURES) – obsługa zagranicznych ofert pracy pochodzących od pracodawców z państw UE/EOG oraz krajowych ofert pracy do upowszechnienia na terenie państw UE/EOG, organizacja lub uczestnictwo w giełdach lub targach pracy;
- planowanie, organizacja i obsługa szkoleń dla pracowników WUP i PUP;
- rejestracja, weryfikacja formalna, wypłata i rozliczanie wsparcia dla przedsiębiorców w ramach tarczy antykryzysowej COVID-19 oraz świadczeń w ramach ochrony roszczeń pracowniczych, które finansowane są ze środków FGŚP;
- generowanie sprawozdawczości krajowej rynku pracy oraz zestawień w ramach KSZS i EURES.

WUP-Viator jest systemem interoperacyjnym, umożliwiającym bezpieczną wymianę danych zarówno z innymi systemami obszaru PSZ, jak i z narzędziami wykorzystywanymi przez inne resorty lub podmioty. Został przygotowany do komunikacji z urzędami zagranicznymi za pomocą dokumentów SED (w ramach platformy EESSI), obsługi ofert pracy i CV osób bezrobotnych związanych z pośrednictwem pracy w ramach sieci EURES, wymiany danych z podmiotami i systemami zewnętrznymi, w tym z: CEiDG, GUS, KRS, KRUS, PESEL, ZUS, systemami bankowości elektronicznej.

Wszystkie urzędy wojewódzkie w ramach zadań związanych z obsługą zezwoleń na pracę cudzoziemców na terytorium RP korzystają z systemu Zatrudnienie Cudzoziemców (ZC). Jest to również system przygotowany do wymiany danych z innymi jednostkami administracji publicznej odpowiedzialnymi za obsługę cudzoziemców w Polsce, w tym z: CEiDG, KAS, KGSG, KRS, KRUS, PESEL, UdSC, ZUS.

Minister właściwy do spraw pracy prowadzi natomiast następujące systemy centralne, które pozyskują i udostępniają zwrotnie dane na rzecz innych jednostek PSZ, innych jednostek administracji publicznej, a także osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz przedsiębiorców i pracodawców.

Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP) to aplikacja dostępna w internecie pod adresem <https://oferty.praca.gov.pl> zawierająca:

- bazę ofert pracy, staży i praktyk, przygotowania zawodowego dorosłych, w tym ofert tłumaczonych na 4 języki obce: angielski, białoruski, rosyjski, ukraiński;
- kalendarz targów i giełd pracy oraz szkoleń (czyli: informacji o giełdach i targach pracy, szkoleniach, grupowych poradach zawodowych, informacjach zawodowych z PUP i WUP);
- wyszukiwarkę odpersonalizowanych informacji o zawodach osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

W ramach systemu udostępniono również aplikację mobilną ePraca, funkcjonującą w środowiskach Android oraz IOS.

Wortal PSZ to serwis internetowy dostępny pod adresem <https://psz.praca.gov.pl> umożliwiający publikację informacji dotyczących rynku pracy oraz usług świadczonych przez urzędy pracy na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców. W ramach systemu została zbudowana i udostępniona baza teled adresowa

Efektem informatyzacji publicznych służb zatrudnienia jest utworzenie portalu www.zielonalinia.gov.pl. Zielona Linia to Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia, które zapewnia obsługę klientów według wysokich standardów jakości usług. Dostęp do Centrum jest powszechny i bezpłatny. Z jego usług mogą zatem korzystać nie tylko osoby bezrobotne i pracodawcy, ale wszyscy potrzebujący informacji o usługach realizowanych przez PSZ. W ramach Centrum funkcjonuje infolinia, na której konsultanci udzielają odpowiedzi na pytania o usługi i wsparcie oferowane przez urzędy pracy w całej Polsce, informując również o procedurach zatrudniania cudzoziemców. Integralnym elementem Centrum jest także serwis informacyjny: www.zielonalinia.gov.pl, gdzie można skorzystać także z przydatnych narzędzi przyspieszających znalezienie pracy, a w przypadku pracodawców – pracownika. Zielona Linia prowadzi również działania informacyjne za pośrednictwem portali społecznościowych.

W serwisie są dostępne wyszukiwarki ofert pracy oraz szkoleń. Baza ogłoszeń o pracy zawiera ponad 200 000 ofert pochodzących z CBOP, KPRM, OHP oraz portali komercyjnych. Bazę ofert pracy oraz testy predyspozycji zawodowych znaleźć można również w aplikacji mobilnej Zielonej Linii, dostępnej na telefony z systemem Android pod nazwą „Moja Praca”.

Ponadto w ramach serwisu zielonalinia.gov.pl działa także czat z konsultantem, gdzie na bieżąco można uzyskać odpowiedź na pytania o formy wsparcia realizowane przez urzędy pracy oraz o przepisy dotyczące zatrudniania cudzoziemców.

W serwisie powroty.zielonalinia.gov.pl osoby powracające z pracy za granicą mogą znaleźć pakiet podstawowych informacji związanych z praktycznymi aspektami rejestracji w urzędzie pracy oraz formalnościami dotyczącymi prawa do zasiłku lub jego transferu z zagranicy.

W latach 2020 i 2021 konsultanci Zielonej Linii uczestniczyli w realizacji Tarczy Antykryzysowej, udzielając niezbędnych informacji osobom korzystającym z form wsparcia, oferowanych przez publiczne służby zatrudnienia. Początek roku 2022 postawił przed Centrum Informacyjno-Konsultacyjnym Służb Zatrudnienia i całymi PSZ kolejne wyzwania związane z koniecznością zapewnienia uchodźcom z Ukrainy usług informacyjnych na temat poszukiwania i podejmowania zatrudnienia oraz możliwości skorzystania z innego wsparcia instytucjonalnego, niż realizuje Zielona Linia.

Klienci dzwoniący na infolinię pod numerem 19524 mogą uzyskać informację w czterech językach: polskim, ukraińskim, angielskim i rosyjskim. Istnieje również możliwość połączenia wideo w języku migowym (PJM). Serwis internetowy jest prowadzony w czterech językach: polskim, ukraińskim, angielskim i rosyjskim.

TARCZA ANTYKRYZYSOWA

Szczególnym wyzwaniem dla rynku pracy okazała się pandemia COVID 19, która wybuchła na początku 2020 roku. Oprócz kwestii zdrowotnej miała i ma również negatywne skutki gospodarcze. Zamknięcie wielu branż, ograniczenie działań przedsiębiorców, zakaz organizacji imprez, *lockdown* i obostrzenia z tym związane wywarły bardzo zły wpływ na funkcjonowanie większości firm. Aby złagodzić negatywne, gospodarcze skutki pandemii, rząd wprowadził w kwietniu 2020 r. Tarczę Antykryzysową na mocy ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W trakcie jej obowiązywania naniesiono liczne modyfikacje, dodawano kolejne formy wsparcia i zmieniano przepisy, tak aby dostosować je do bieżących potrzeb przedsiębiorców. Dofinansowania w ramach Tarczy Antykryzysowej przyznawały m.in. urzędy pracy (wojewódzkie i powiatowe). To do nich zgłaszali się przedsiębiorcy np. o pożyczkę dla mikroprzedsiębiorców, dotację na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej czy świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy.

W ramach Tarczy Antykryzysowej wojewódzkie urzędy pracy przyznawały przede wszystkim wsparcie na rzecz ochrony miejsc pracy. Od kwietnia 2020 r. przedsiębiorcy mogli składać wnioski na ochronę miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP). Dotyczyły one przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy. Jeszcze większą popularnością cieszył się wniosek dotyczący świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem. Pod koniec 2020 r. wojewódzkie urzędy pracy rozpoczęły przyznawanie i wypłacanie wsparcia przedsiębiorcom z określonych branż.

Niekwestionowanym liderem wsparcia przyznawanego przez powiatowe urzędy pracy, zarówno pod względem liczby złożonych wniosków, jak i udzielonej łącznej kwoty, była pożyczka dla mikroprzedsiębiorców. Powiatowe urzędy pracy przyznawały również dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników. Kolejnym wsparciem oferowanym przez powiatowe urzędy pracy było pokrywanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla osób niezatrudniających pracowników. Dużą popularnością cieszyła się także dotacja dla mikro- i małych przedsiębiorstw z określonych branż. Warto wspomnieć także o dofinansowaniu części kosztów wynagrodzeń pracowników organizacji pozarządowych.

**ponad 8 mln
ochronionych miejsc pracy**

POWIATOWE URZĘDY PRACY

mikropożyczka	dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gosp.
dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników	dotacje dla wybranych branż, w tym sklepików szkolnych i rozrywki

35,5 mld zł

WOJEWÓDZKIE URZĘDY PRACY

ochrona miejsc pracy – przestój ekonomiczny i obniżony wymiar czasu pracy	ochrona miejsc pracy pracowników nieobjętych przestojem ekonomicznym
ochrona miejsc pracy pracowników określonych branż	ochrona miejsc pracy dla przedsiębiorców prowadzących sprzedaż detaliczną (sklepiki szkolne)

CUDZOZIEMCY NA POLSKIM RYNKU PRACY

Polska jest liderem w Europie pod względem przyjazdów cudzoziemców w celu wykonywania pracy. Fakt ten potwierdzają nie tylko dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Eurostatu na temat napływu cudzoziemców, ale i rosnąca liczba cudzoziemców w systemie ubezpieczeń ZUS, która na koniec 2023 r. sięgnęła 1 miliona 127 tys. (około 64 tys. więcej niż na początku roku), w tym ponad 759 tys. to obywatelki i obywatele Ukrainy (241 tys. to uchodźcy z PESEL UKR, czyli obywatele Ukrainy, którzy przybyli po 24 lutego do Polski w związku z wojną i są zgłoszeni w systemie ubezpieczeń ZUS).

Na podstawie zebranych informacji na temat dokumentów legalizujących pracę cudzoziemców, można stwierdzić, że niemal 2/3 cudzoziemców wykonuje w Polsce pracę na podstawie umowy-zlecenia, prawie 1/3 na podstawie umowy o pracę, a inne formy zatrudnienia stanowią marginalny odsetek. Jednocześnie zauważyć można, że 82% wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca, jest ważnych przez ponad 180 dni.

W 2023 r. najwięcej cudzoziemców pracowało w następujących branżach:

- przetwórstwo przemysłowe – 29%
- transport i gospodarka magazynowa – 21%
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 16%
- budownictwo – 12%

Zielona Linia
CENTRUM INFORMACYJNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA

19524

SZUKASZ INFORMACJI NA TEMAT ZATRUDNIANIA CUDZOZIEMCÓW?

U nas znajdziesz odpowiedzi na nurtujące Cię pytania!

- Procedura rejestracji cudzoziemców w urzędzie pracy
- Legalizacja zatrudnienia:
 - zezwolenia na pracę,
 - zezwolenie z zezwolenia na pracę,
 - zezwolenie na pracę sezonową,
 - powierzenie pracy na podstawie oświadczenia,
 - oświadczenia pracodawcy.

Wejdź na zielonalinia.gov.pl lub zadzwoń 19524!

Maś więcej pytań? Odpowiedzi codziennie! 19524! kontakt@zielonalinia.gov.pl www.zielonalinia.gov.pl

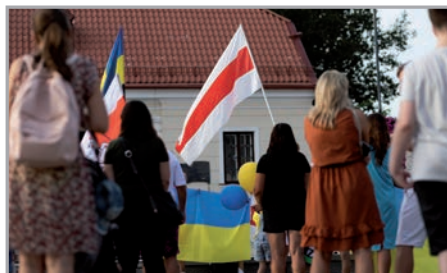
#zatrudnianie cudzoziemców

Cudzoziemcy zatrudniani są głównie jako:

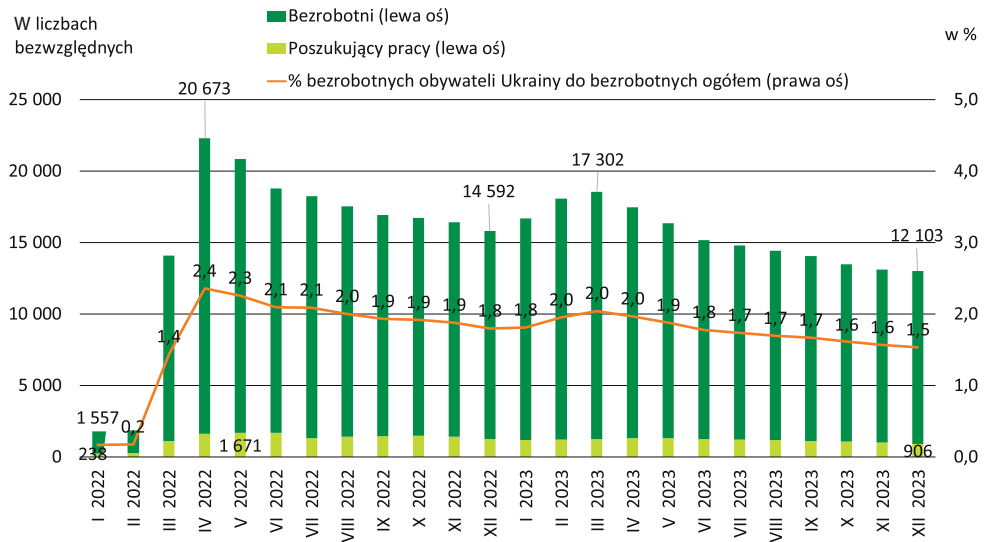
- pracownicy wykonujący prace proste – 40%
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 20%
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 16%
- pracownicy biurowi – 10%
- pozostali – 14% (w tym specjaliści – 3%).

Jeśli chodzi o liczbę wydanych dokumentów legalizujących pracę cudzoziemców w podziale terytorialnym, to najczęściej z nich pracuje w województwach: mazowieckim – 23%, śląskim – 10%, łódzkim – 10%.

Najliczniejszą grupę cudzoziemców stanowią obywatele Ukrainy, zauważalny jest również wzrost liczby dokumentów wydawanych obywatelom innych państw, np.: Białorusi, Gruzji, Filipin, Indii.

NAPŁYW UCHODźCÓW Z UKRAINY

W związku z inwazją Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 r. uchwalono ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa każdy obywatel Ukrainy może zarejestrować się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy na takich samych zasadach jak obywatel RP.

W końcu 2023 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 13 009 obywateli Ukrainy, w tym 12 103 bezrobotnych, jednak nie podwyższyli oni realnie bezrobocia w Polsce, jednocześnie integrując się zarówno społecznie, jak i na rynku pracy.

Od 24 lutego 2022 r. do końca 2023 r. w całej Polsce:

- zarejestrowano 125 554 obywateli Ukrainy
- wyrejestrowano 114 556 obywateli Ukrainy.

Obywatele Ukrainy stanowią niewielki odsetek wśród bezrobotnych w Polsce – 1,5% na koniec 2023 r.

KRAJOWY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA I JEGO REALIZACJA

Opracowanie Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021 rok (KPDZ/2021) miało miejsce w szczególnych uwarunkowaniach – wybuch pandemii COVID-19 oraz konieczność podejmowania w kolejnych miesiącach i latach działań w odpowiedzi na skutki zdrowotne oraz społeczno-gospodarcze pandemii.

Jako główne wyzwania na 2021 r. dla polskiego rynku pracy wskazano następujące obszary:

- Skutki pandemii COVID-19 dla rynku pracy – w związku z pandemią przewidywano, że dojdzie do wzrostu bezrobocia w Polsce spowodowanego spadkiem obrotów w sektorach produkcji i usług oraz wskazywano na potrzebę zaplanowania i uruchomienia w odpowiednim momencie działań ograniczających negatywne skutki epidemii, a także pozwalających na realizację skutecznej polityki rynku pracy.
- Nierównowaga na rynku pracy wynikająca ze zmian demograficznych i zróżnicowań terytorialnych – wyrażająca się niewystarczającymi zasobami pracy w niektórych sektorach i terytorialnym zróżnicowaniem sytuacji w zatrudnieniu. Wskazano na potrzebę podejmowania działań służących tworzeniu atrakcyjnych miejsc pracy, zatrzymania odpływu za granicę osób młodych, aktywizacji zawodowej osób starszych, a także aktywizacji osób z grup w mniejszym stopniu dotychczas obecnych na rynku pracy.
- Płacowe i pozapłacowe warunki pracy oraz wydajność pracy w Polsce na 1 zatrudnionego – wskazano na problem niższej jakości miejsc pracy w porównaniu do krajów wysoko rozwiniętych, czego wyrazem były m.in.: niskie miejsce wśród krajów w rankingu badania jakości zarobków, problem niskiego poziomu bezpieczeństwa pracy, konkurowanie niskimi kosztami pracy w porównaniu do gospodarek państw wysoko rozwiniętych.
- Nowe umiejętności i kwalifikacje niezbędne na zmieniającym się rynku pracy – sprostanie wymaganiom związanym z zachodzącą rewolucją cyfrową i przemysłem 4.0., w tym poprzez podnoszenie kompetencji cyfrowych. Wyzwaniem było również zapewnienie kadr w zawodach związanych z zapewnieniem usług publicznych, takich jak opieka nad osobami starszymi czy opieka zdrowotna.
- Procesy migracyjne na rynku pracy – zidentyfikowano potrzebę wzmocnienia sprawnego zarządzania procesami migracji zarobkowych. Wskazano na potrzebę zapobiegania występowaniu tzw. efektu substytucji oraz utrwaleniu modelu konkurencyjności polskiej gospodarki za sprawą niskich kosztów pracy.

Wyzwaniom tym, z których większość pozostaje aktualna, odpowiadały zrealizowane działania:

- Kontynuowano działania na rzecz zatrudnienia osób młodych w ramach programu „Gwarancje dla młodzieży”.
- Zintensyfikowano działania aktywizujące wobec osób bezrobotnych wymagających ponadstandardowych działań – istotnym narzędziem wzmocnienia i unowocześnienia rynku pracy są finansowane przez MRiPS projekty pilotażowe, polegające na wdrażaniu nowych metod, narzędzi i sposobów pomocy bezrobotnym, poszukującym pracy lub pracodawcom, w celu przygotowywania rozwiązań o charakterze systemowym. W 2021 r. na realizację pilotaży Ministerstwo przeznaczyło 100 mln zł. Pilotaże dotyczą zarówno rozwiązań skierowanych do kobiet (np. projekty

„Aktywna mama”, „Mama w pracy”), do osób starszych, które pragną pozostać dłużej aktywne na rynku pracy (np. projekt „Aktywny Senior”, „Dobry pracownik nie ma wieku”), do osób młodych, jak i rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z rodzinnym. Wśród działań aktywizacyjnych wobec osób bezrobotnych, często również wykluczonych społecznie i zawodowo, należy także wymienić działania MRiPS we wspieraniu rozwoju sektora ekonomii społecznej, obejmujące w szczególności przygotowanie projektu ustawy o ekonomii społecznej. W ustawie tej planowane jest wprowadzenie do polskiego systemu prawnego pojęcia przedsiębiorstwa społecznego, którego jednym z kluczowych celów będzie zatrudnianie i reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

- Wprowadzono zmiany, które pozwolą na podejmowanie działań aktywizacyjnych wobec osób dotychczas biernych zawodowo, pozostających z różnych względów poza rynkiem pracy – jednym z elementów projektowanych zmian będą rozwiązania dotyczące poszerzenia grupy klientów urzędów pracy o osoby bierne zawodowo i umożliwienie urzędowi pracy realizowania wobec tej grupy projektów EFS oraz stosowania różnych form wsparcia, nie tylko tych określonych w ustawie. W ich ramach urząd pracy podejmuje działania mające na celu identyfikację oraz dotarcie do osób mogących potencjalnie podjąć aktywność zawodową.
- Opracowano założenia pakietu ustaw modernizujących rynek pracy oraz zaplanowano rozwój i modernizację systemów informatycznych PSZ. Wychodząc naprzeciw aktualnym trendom w zakresie cyfryzacji i potrzebom zgłaszanym przez pracodawców i pracowników, MRiPS przygotowało i uruchomiło na początku października br. aplikację mobilną ePraca. Są w niej dostępne informacje na temat ofert pracy oraz wydarzeń publikowanych przez wszystkie powiatowe urzędy pracy. Aplikacja umożliwia łatwiejsze i szybsze przeszukiwanie ofert pracy niż na stronie internetowej.
- Podjęto działania na rzecz stosowania elastycznych i jednocześnie stabilnych form zatrudnienia – MRiPS kontynuuje prace legislacyjne mające na celu wprowadzenie pracy zdalnej na stałe do Kodeksu pracy.
- Promowano nauczanie dorosłych, np. jednym z priorytetów wydatkowania KFS w 2021 r. było wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy, w tym także technologii i narzędzi cyfrowych (budżet KFS na 2021 r. to 259,4 mln zł). Dzięki środkom KFS co roku w kształceniu ustawicznym bierze udział średnio ok. 96 tys. osób pracujących.
- Prowadzono politykę ukierunkowaną na wsparcie uzupełniania kwalifikacji zawodowych w związku z wdrażaniem nowych technologii w gospodarce – realizacja pilotażu Ministerstwa Rozwoju i Technologii po nazwę AI4Youth (nauczenie minimum 120 nauczycieli i wykształcenie minimum 1800 uczniów w pełnowymiarowym kursie kształtowania kompetencji z zakresu sztucznej inteligencji wśród młodzieży publicznych szkół ponadpodstawowych oraz promowanie przedsiębiorczości opartej na sztucznej inteligencji w szkołach średnich).
- Doskonalono metody prognozowania zapotrzebowania na zawody, kompetencje i nowe kwalifikacje w perspektywie długoterminowej – m.in. realizowano projekt „System prognozowania polskiego rynku pracy”, współfinansowany ze środków UE.
- Usprawniono procedury związane z zatrudnianiem cudzoziemców.
- Wspierano mobilność pracowniczą na rynku pracy państw członkowskich UE/EFTA poprzez sieć EURES, z uwzględnieniem potrzeb polskiego rynku pracy.

- Wspierano powroty osób z emigracji oraz repatriantów – w ramach zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, uchwalonych w październiku 2021 r. – wprowadzono zwolnienie określane jako „ulga na powrót”.

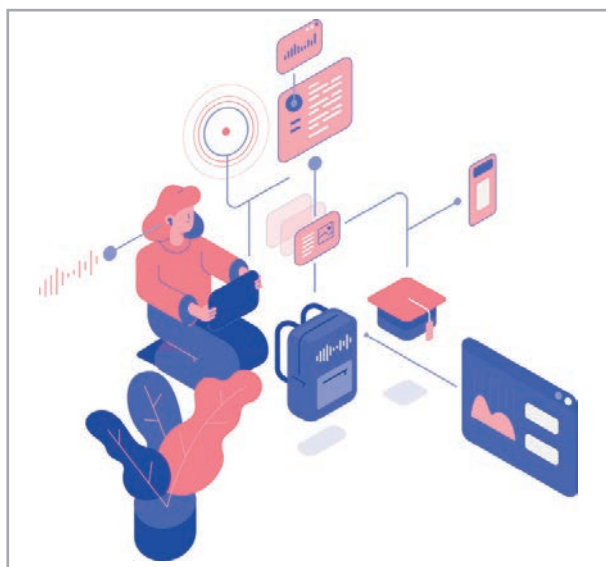

Opracowanie KPDZ na 2023 r. miało miejsce w szczególnej sytuacji i zmiennych uwarunkowaniach, przede wszystkim w związku z trwającą od 24 lutego 2022 r. inwazją Rosji na terytorium Ukrainy i wynikającymi z niej konsekwencjami dla sytuacji społeczno-gospodarczej w Europie i na świecie.

Jednocześnie pandemia COVID-19 nasiliła część z wcześniej identyfikowanych już wyzwań oraz wskazała nowe, które wymagają dodatkowego przededefiniowania podejścia do polityki rynku pracy i polityki społecznej. Na skutki kryzysu wywołanego pandemią nakładały się także wyzwania spowodowane agresją Rosji na Ukrainę, takie jak przybycie do Polski znacznej liczby uchodźców potrzebujących wsparcia w zakresie polityki społecznej i polityki zatrudnienia oraz kryzys energetyczny i związane z nim ceny surowców i żywności.

Jako główne wyzwania na 2023 rok dla polskiego rynku pracy wskazano następujące obszary:

- Niedobory kadrowe – wynikające z niewystarczającego dopasowania umiejętności do wymogów rynku pracy w kontekście potrzeby lepszego, długoterminowego dopasowania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji pracowników do wymagań rynku pracy.
- Niedostateczna efektywność instytucji rynku pracy i aktywnych polityk rynku pracy – wyrażająca się niewystarczającym dostosowaniem instrumentów polityki rynku pracy do skutecznej odpowiedzi na wyzwania oraz potrzebą modernizowania działań publicznych służb zatrudnienia.

- Jakość i wydajność pracy w Polsce – polegająca na dążeniu do odejścia od modelu gospodarczego opartego na konkurencji niskimi warunkami zatrudnienia.
- Niewystarczające wykorzystanie potencjału kadrowego na rynku pracy – wyrażające się niższym współczynnikiem aktywności zawodowej niż w UE.
- Procesy migracyjne na rynku pracy – polegające na dostosowaniu systemu zarządzania migracjami na rynku pracy do zmian związanych z rosnącym napływem cudzoziemców oraz potrzebą uwzględnienia oczekiwań przedsiębiorców.

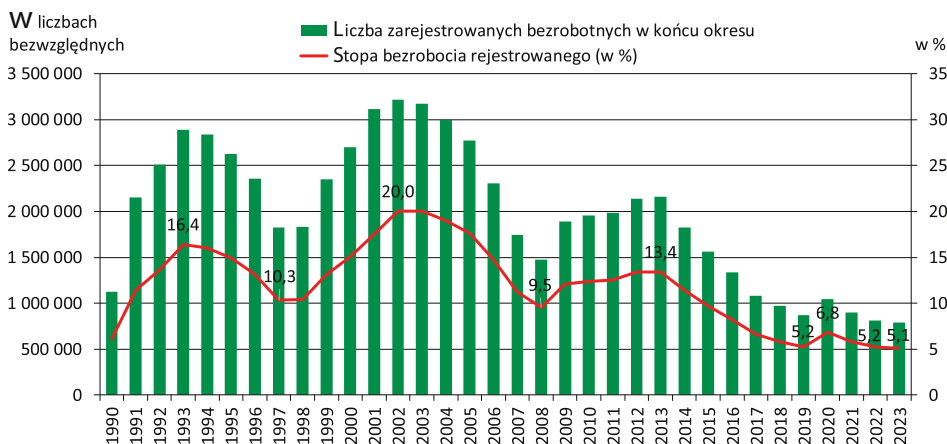
Wyzwaniom tym odpowiadały następujące działania:

- Kontynuowano udzielanie wsparcia dla młodych osób na rzecz ich zatrudnienia poprzez realizację programu „Godna praca dla młodych”, obejmującego m.in. realizację projektów pilotażowych „Czas na Młodych – punkty doradztwa dla młodzieży”.
- Udzielano wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w środowisku pracy oraz na rzecz zwiększenia poziomu i jakości zatrudnienia ich i osób biernych zawodowo z powodu choroby.
- Udzielano wsparcia osobom opuszczającym jednostki penitencjarne w ramach wieloletniego projektu aktywizacyjno-szkoleniowego Centralnego Zarządu Służby Więziennej, nastawionego na podniesienie kwalifikacji i kompetencji, w tym przede wszystkim zawodowych, osób odbywających karę pozbawienia wolności.
- Podnoszono i dostosowywano umiejętności kadr do potrzeb rynku pracy m.in. poprzez dalsze zwiększanie dostępności środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) oraz ścisłe powiązanie z potrzebami gospodarki.
- Wspierano rozwój nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie m.in. poprzez kontynuację prac nad utworzeniem w 2026 r. 120 branżowych centrów umiejętności, a także doskonalenie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pracodawców i partnerami społecznymi.
- Promowano kształcenie ustawiczne m.in. przez działania informacyjne budujące świadomość społeczną na temat potrzeby uczenia się przez całe życie w ramach Europejskiego Roku Umiejętności 2023.
- Tworzono i doskonalono metody prognozowania zapotrzebowania na zawody, kompetencje i nowe umiejętności w perspektywie długoterminowej (np. 5 i 10 lat).
- Wspierano godzenie obowiązków rodzinnych z zawodowymi, w tym zapewnienie dostępu do różnych form opieki nad osobami bliskimi m.in. poprzez rozwijanie wsparcia opieki nad dzieckiem do lat 3 w ramach programu „Maluch +”.
- Podejmowano działania na rzecz zapewnienia efektywnego i sprawnego zarządzania migracjami zarobkowymi, obejmujące wspieranie migracji średnio- i długoterminowej kosztem redukcji migracji krótkoterminowej oraz powiązania migracji zarobkowych z systemami zapotrzebowania na zawody.

BEZROBOCIE REJESTROWANE NA REKORDOWO NISKIM POZIOMIE

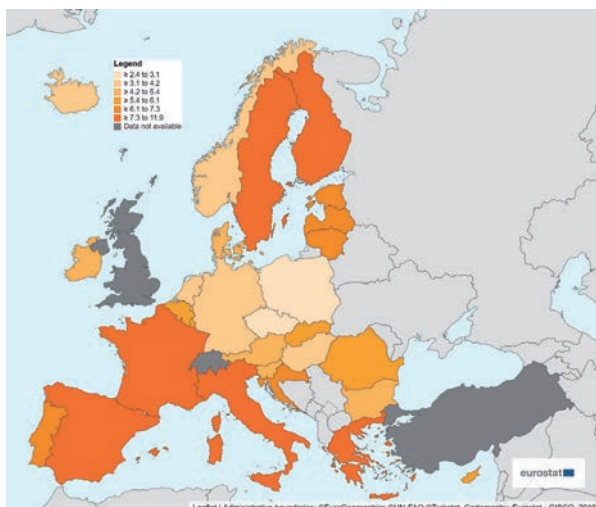
Pomimo oddziałujących na rynek pracy kryzysowych sytuacji poziom bezrobocia w Polsce obniża się z roku na rok – na koniec 2023 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 789,4 tys. osób bezrobotnych, o blisko 30 tys. bezrobotnych mniej niż rok wcześniej.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce w końcu 2023 r. wyniosła 5,1% i była nieznacznie niższa w zestawieniu z końcem 2022 r.

Z danych opublikowanych przez Eurostat 9 stycznia 2024 r. wynika, że wskaźnik bezrobocia w Polsce w listopadzie ub. r. wyniósł 2,8% i był na dużo niższym poziomie, niż wynosi unijna średnia (5,9%) i średnia dla krajów strefy euro (6,4%). Jest to wynik, który plasuje Polskę na trzecim miejscu po Czechach (2,4%) i Malcie (2,5%) pod względem najniższej stopy bezrobocia w Unii Europejskiej.

POLSKA Z HISTORYCZNIE NISKIM BEZROBOCIEM

FUNKCJONOWANIE PUBLICZNYCH SŁUŻB ZATRUDNIENIA W PRZYSZŁOŚCI

W przyszłości publiczne służby zatrudnienia będą musiały sprostać wyzwaniom wynikającym z dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Do ich zadań z pewnością będzie należała obsługa podstawowych podmiotów rynku pracy, czyli pracodawców i bezrobotnych, jak też osób poszukujących pracy. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż częściej w przeszłości urzędy pracy koncentrowały się na obsłudze popytu strony rynku pracy i ten segment będzie w dalszym ciągu w obszarze zadań PSZ. W przyszłości działania te powinny przynosić bardziej trwale rezultaty, które należy rozpatrywać w kontekście przejściowych rynków pracy. Wymagać to będzie podejmowania przez publiczne służby zatrudnienia nowych zadań, które powinny zagwarantować pewną równowagę między elastycznością a bezpieczeństwem socjalnym.

Przejściowe rynki pracy wpisały się na trwale w krajobraz polskiej gospodarki i generują pewne zagrożenia społeczne, które wiążą się z ryzykiem niskich dochodów z powodu niskiego poziomu wykształcenia lub jego braku; ryzykiem zmienności dochodów z powodu wahań popytu i przechodzenia z jednej pracy do drugiej; ryzykiem całkowitej utraty dochodów z powodu przymusowego bezrobocia; ryzykiem ograniczonych możliwości zarobkowych z powodu pełnienia pewnych ról społecznych (sprawowanie opieki nad osobami zależnymi); ryzykiem ograniczonych dochodów lub braku dochodów z powodu niepełnosprawności, przewlekłej choroby lub starszego wieku, a w przypadku młodych osób z powodu braku doświadczenia zawodowego. Ważną rolę w tym procesie będą odgrywać usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, w ramach których klienci będą uświadamiani o zmieniających się uwarunkowaniach związanych z zawodami i ofertami pracy. Usługi te będą indywidualizowane, dopasowywane w stopniu maksymalnym do potrzeb klientów nie tylko indywidualnych, ale i instytucjonalnych.

PSZ będą musiały dysponować niestandardowymi środkami adresowanymi do grup defaworyzowanych na rynku pracy, jak np. osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze czy osoby powracające na rynek pracy po dłuższej przerwie. Oznaczać to będzie zdolność PSZ do elastycznego działania, reagowania efektywnego i skutecznego w warunkach zmieniającego się otoczenia. Wymagać to będzie od PSZ umiejętności integracji usług, zarządzania siecią, dalszej digitalizacji, segmentacji klientów, restrukturyzacji organizacyjnej, zmniejszenia biurokracji w obsłudze klientów.

W grupie klientów publicznych służb zatrudnienia powinny częściej pojawiać się pracodawcy, jako klienci instytucjonalni, bo obecnie to oni mają coraz większe problemy z rekrutacją pracowników. W szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa często potrzebują znaczącego wsparcia ze strony urzędów pracy. Jest ono konieczne ze względu na brak w wielu firmach z tego sektora przedsiębiorstw działów HR, personalnych, które mogłyby z powodzeniem prowadzić skuteczny werbunek pracowników. Wymagać to będzie aktywności urzędów pracy w inicjowaniu współpracy z partnerami publicznymi i prywatnymi, a w grupie tej istotną rolę będą spełniać przedsiębiorstwa. Współpraca ta jest konieczna w identyfikacji, orientacji i weryfikacji potrzeb rynków pracy oraz dopasowania do nich odpowiednich usług i instrumentów. Pozwoli to na łączenie potrzeb z usługami i na tworzenie nowych, tych niezbędnych dla równowagi rynku pracy. Niektóre z usług będą unowocześniane i w tym wypadku pomocne będą nowe technologie, które już zmodyfikowały i nadal będą unowocześniać narzędzia gromadzenia oraz wymiany danych i ich analizy. I tak na przykład w samej usłudze pośrednictwa pracy digitalizacja może

zmienić, usprawnić sposób naboru pracowników. Technologia w końcu zwiększy możliwości PSZ występujących w roli pośrednika wymiany informacji o rynku pracy i potrzebach jego podstawowych podmiotów. Ponadto rozwiązania technologiczne powinny umożliwić publicznym służbom zatrudnienia utrzymanie kosztów pracy na niższym poziomie oraz poprawić ich wyniki pracy. W konsekwencji może to skutkować funkcjonowaniem wirtualnego urzędu pracy, ale z jego usług będą mogły korzystać tylko niektóre grupy klientów, przede wszystkim te, które nie są zagrożone wykluczeniem cyfrowym.

ZAKOŃCZENIE

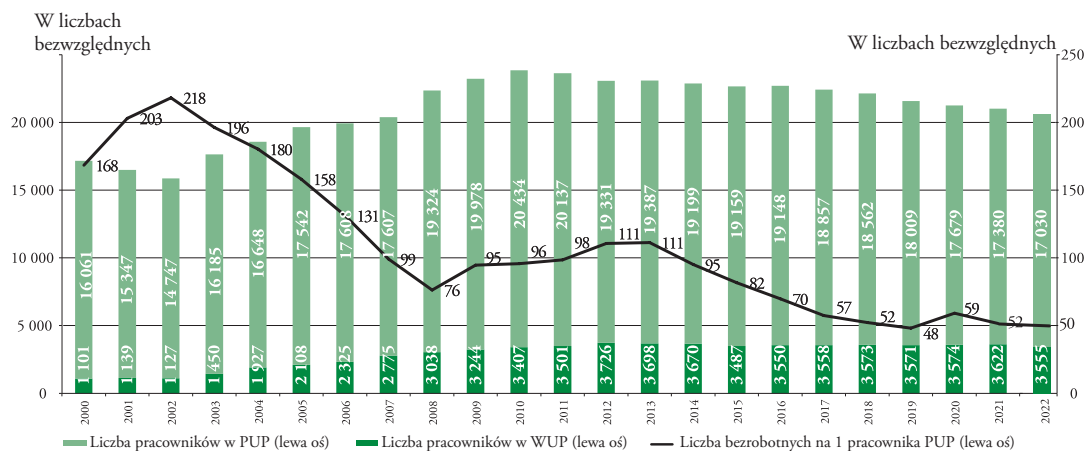
Przez ponad 100 lat publiczne służby zatrudnienia ewoluowały. Zmiany dokonywały się z różną dynamiką, w dużym stopniu determinowaną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną. Dokonywały się one zarówno w sferze organizacyjnej, jak i funkcjonalnej. Należy jednak podkreślić, iż w Polsce od początku istnienia publiczne służby zatrudnienia starały się wprowadzać innowacyjne rozwiązania w obsłudze rynku pracy. Co prawda, w pierwszej fazie koncentrowały się na obsłudze socjalnej osób znajdujących się w trudnej sytuacji z tytułu utraty pracy bądź utrudnionego dostępu do rynku pracy. Z biegiem lat starały się coraz bardziej oddziaływać na stronę popytową rynku pracy, wspierając pracodawców w prowadzeniu działalności gospodarczej, a nawet występowały w charakterze pracodawcy, organizując dla bezrobotnych prace interwencyjne w swoich siedzibach, za co były czasami krytykowane.

Zmiany na rynku pracy przebiegały bardzo szybko. Wymuszało to dużą elastyczność instytucji odpowiadających za prowadzenie polityki na rzecz walki z bezrobociem oraz wzrostu zatrudnienia. Pojawiały się nowe inicjatywy, które miały zwiększać efektywność polityki rynku pracy oraz dostosowywać ją do nowych wyzwań. Polskie urzędy pracy starały się nie tracić dystansu i szybko reagować na pojawiające się nowe pomysły. Modyfikowały podejście do podmiotów rynku pracy, co znalazło odzwierciedlenie w promowaniu zatrudnienia, i temu były podporządkowane wprowadzane sukcesywnie nowe instrumenty bądź decydowano się na doskonalenie tych istniejących. Wszystkie te zmiany wynikały z lepszego rozumienia potrzeb rynku pracy i coraz większego wsparcia finansowego, które w dużym stopniu pochodziło początkowo z zewnątrz, ze środków Banku Światowego, czy później z Europejskiego Funduszu Społecznego. Pomoc ta była istotna w sferze organizacyjnej, kadrowej czy przy tworzeniu odpowiedniej infrastruktury informatycznej, wspierającej pracę osób wykonujących bardzo złożone zadania, obsługujących często „trudnych klientów”, z których większość należała do grup ryzyka na rynku pracy.

Przyszłe działania PSZ będą pochodną polityki rynku pracy, ale ona musi być rozumiana o wiele szerzej niż do tej pory i obejmować nie tylko zabezpieczenie socjalne, doraźne równoważenie rynku pracy. W jej ramach powinny znaleźć się kwestie zatrudnialności, edukacji czy migracji. W polityce tej ważne miejsce będzie zajmować współpraca z różnymi interesariuszami rynku pracy, bez której publiczne służby zatrudnienia nie będą mogły samodzielnie rozwiązać wielu problemów, jakie pojawią się w obszarze ich działania. Tylko tak rozumiana polityka rynku pracy oraz dostosowane do niej urzędy pracy będą w stanie efektywnie odpowiadać na rosnące oczekiwania klientów publicznych służb zatrudnienia.

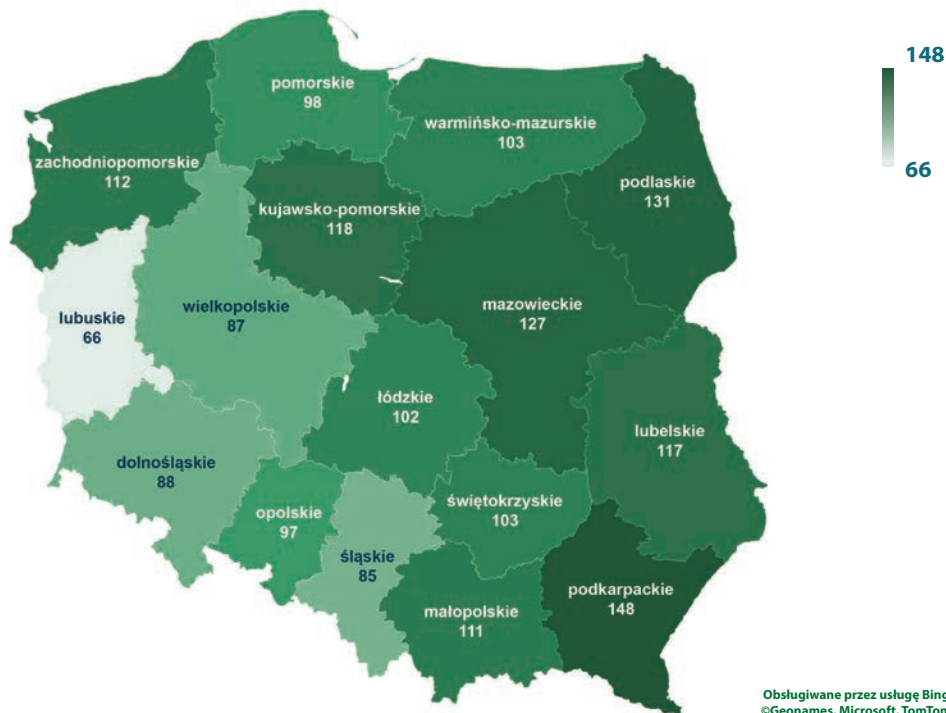
SŁUŻBY ZATRUDNIENIA W POLSCE PO 1989 R.

ZATRUDNIENIE W WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY
W LATACH 2000-2022 (STAN W KOŃCU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO)

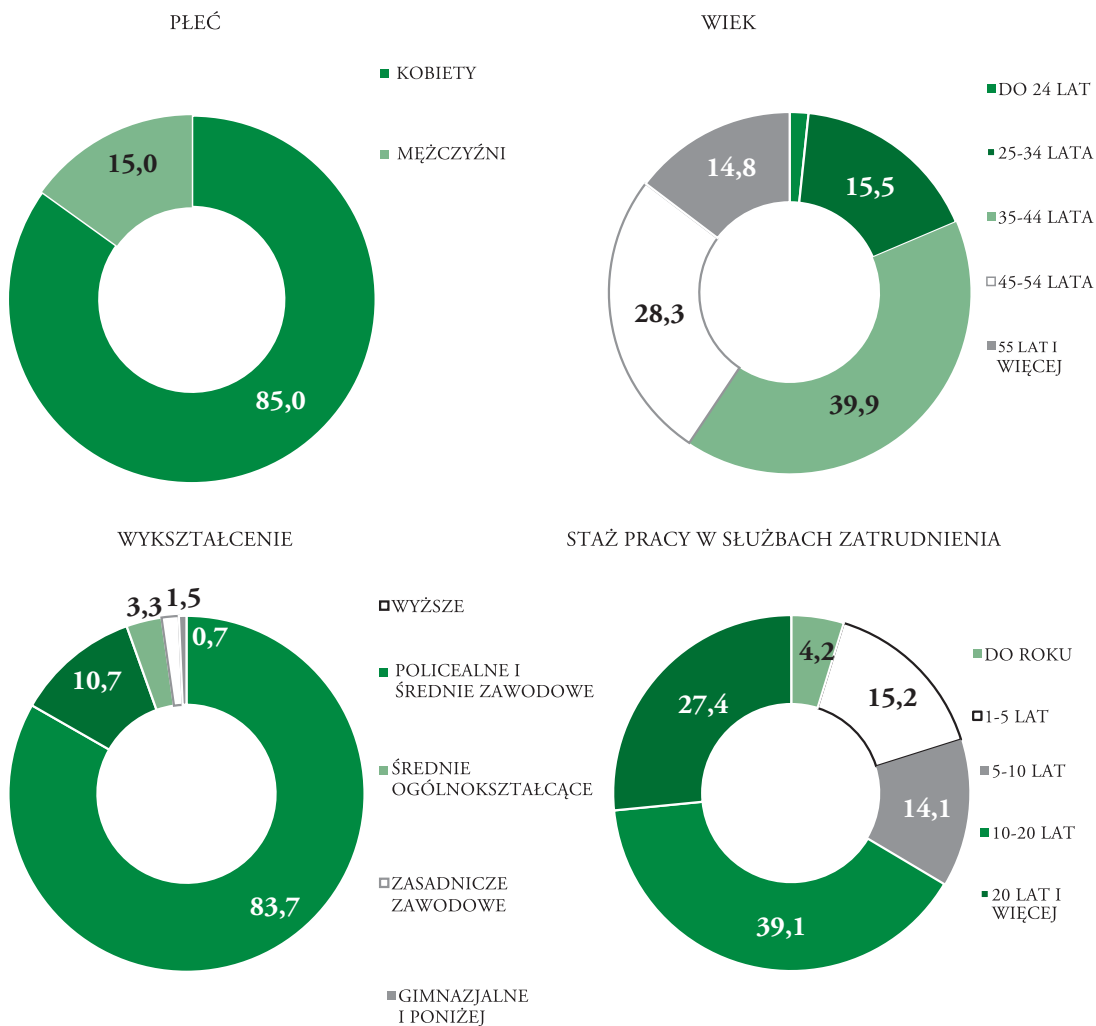

Od 2000 r. MRPiS prowadzi badanie instytucjonalnej obsługi rynku pracy.

LICZBA BEZROBOTNYCH NA 1 PRACOWNIKA KLUCZOWEGO W PUP

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W URZĘDACH PRACY (PUP I WUP)

PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA

KALENDARIUM

30 grudnia 1918

Na mocy uchwały Rady Ministrów oraz dekretu o utworzeniu Państwowego Urzędu do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników powołano Komitety Niesienia Pomocy Bezrobotnym. Ich celem była organizacja doraźnego wsparcia osobom pozbawionym pracy. Polegała ona na udzielaniu pomocy rzeczowej (wydawanie artykułów żywnościowych) oraz finansowej (udzielanie zasiłków).

16 stycznia 1919

Na mocy dekretu Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, po wydzieleniu części zadań Ministerstwa Komunikacji, Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, utworzono Ministerstwo Robót Publicznych. Nowy zakres kompetencji urzędu określiła ustawa z 29 kwietnia 1919 r. Ministerstwo zajmowało się organizacją robót publicznych, które były najbardziej powszechnym instrumentem aktywizacji bezrobotnych, oferowanym przez urzędy pracy. W drugiej połowie lat 30. stały się one jednym z głównych elementów tzw. ogólnopaństwowego programu inwestycyjnego.

27 stycznia 1919

Dekretem o organizacji państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami, wydanym przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, powołano państwowe urzędy pośrednictwa pracy jako podstawowe instytucje rynku pracy. Podlegały one Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej, a celem ich funkcjonowania było: rejestrowanie osób bezrobotnych, prowadzenie pośrednictwa pracy, prowadzenie poradnictwa zawodowego, kontrolowanie treści umów zawieranych z pracownikami przez przedsiębiorstwa zagraniczne, udzielanie informacji o krajowych i zagranicznych „stosunkach zarobkowych”, zbieranie i prowadzenie informacji statystycznych dotyczących rynku pracy.

12 grudnia 1919

Rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej zniesiono część Komitetów Niesienia Pomocy Bezrobotnym, powołując w ich miejsce 14 powiatowych komisji pomocy dla bezrobotnych, utworzonych we wskazanych miastach powiatowych.

17 marca 1921

Artykuł 102 konstytucji marcowej ustanowił „Prawo każdego obywatela do opieki państwa nad jego pracą, a w razie jej braku do ubezpieczenia społecznego”.

18 lipca 1924

Na mocy ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia utworzono Fundusz Bezrobocia, którego głównym zadaniem było wypłacanie zasiłków dla bezrobotnych. Początkowo Fundusz skupiał się głównie na zabezpieczeniu materialnym pracowników fizycznych, a później – ze względu na rosnące bezrobocie – objął również pracowników umysłowych.

24 listopada 1927

Na mocy rozporządzenia Prezydenta RP utworzono Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych dysponujący środkami na ustawowe zabezpieczenie w przypadku utraty pracy przez pracowników umysłowych.

1931

Przy Radzie Ministrów powołano nową instytucję pod nazwą Naczelny Komitet do Spraw Bezrobocia, który był zobowiązany do działań na rzecz zatrudniania bezrobotnych i zajmował się głównie organizowaniem pomocy doraźnej ze środków pozyskiwanych dzięki ofiarności społeczeństwa.

21 maja 1932

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, które weszło w życie 1 lipca 1932 r., zlikwidowano Ministerstwo Robót Publicznych, a jego zadania przejęło Ministerstwo Komunikacji, Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Ministerstwo Skarbu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz nowo utworzone Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych.

czerwiec 1932

W miejsce Komitetu do Spraw Bezrobocia powołano Komisję Międzyministerialną do Spraw Bezrobocia. Powstał również w tym okresie Fundusz Pomocy Bezrobotnym, który istniał tylko przez rok.

16 marca 1933

Na mocy ustawy utworzono Fundusz Pracy, którego głównym zadaniem było finansowanie robót publicznych i pomocy żywnościowej dla bezrobotnych bez zasiłku.

24 października 1934

Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, które weszło w życie 1 kwietnia 1935 r., połączono Fundusz Pracy z Funduszem Bezrobocia. Bezpośredni nadzór nad nim sprawował Minister Pracy i Opieki Społecznej. Zadania Funduszu w zakresie pomocy bezrobotnym były realizowane przez wojewódzkie biura pracy. W początkowym okresie skupiano się głównie na zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego, a pośrednictwo pracy miało marginalny charakter.

2 sierpnia 1945

Dekretem Krajowej Rady Narodowej o urzędach zatrudnienia zagwarantowano państwowym urządcom pracy monopol na prowadzenie pośrednictwa pracy.

24 września 1945

Wydano rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, które weszło w życie 8 października 1945 r., o pośrednictwie pracy i o pośrednictwie przy zawieraniu umów o naukę zawodu, określające terminy i tryb zgłaszania wolnych miejsc pracy, kryteria, jakie urzędy powinny uwzględniać przy kierowaniu kandydatów do pracy, oraz wiele innych czynności, jakie urzędy powinny uwzględniać, wykonując usługę pośrednictwa pracy.

25 lutego 1948

Na mocy ustawy o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu utworzono Powszechną Organizację „Służba Polsce” – paramilitarną organizację przeznaczoną dla młodzieży w wieku 16–21 lat.

7 marca 1950

Uchwalono ustawę o planowym zatrudnieniu absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych, która weszła w życie 30 marca 1950 r. Ustawa wprowadziła nakazy pracy stosowane obligatoryjnie przez publiczne służby zatrudnienia jako instrument usługi pośrednictwa.

1956

Utworzono w ramach rezerwy budżetowej Fundusz Interwencyjny, z którego środki były redystrybuowane przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej do prezydentów rad narodowych miast, gdzie zdiagnozowano bezrobocie.

22 lipca 1952

W art. 14 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zagwarantowano każdemu obywatelowi prawo do pracy, traktowane jednak również jako obowiązek. Wprowadzono również zasadę „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy”.

13 kwietnia 1960

Uchwalono ustawę, która weszła w życie 24 kwietnia 1960 r., o likwidacji Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej oraz utworzeniu w to miejsce Komitetu Pracy i Płac, a także o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej.

25 lutego 1964

Uchwalono ustawę o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych, która weszła w życie 3 marca 1964 r., nakazującą absolwentom szkół wyższych w pierwszym okresie ich kariery zawodowej podjęcie pracy w upublicznionych zakładach i zatrudnienie w nich przez 3 lata.

1973

Utworzono wydziały zatrudnienia i spraw socjalnych, które stały się podmiotami polityki zatrudnienia na poziomie województw i powiatów; wydziały wchodziły w skład prezydentów rad narodowych.

1975

Wydziały zatrudnienia i spraw socjalnych stały się jednostkami organizacyjnymi w urzędach wojewódzkich i miejskich.

1 stycznia 1980

Powołano dodatkowo służby zatrudnienia w każdej jednostce podstawowej administracji państwowej, czyli na szczeblu gminy.

29 grudnia 1983

Uchwalono ustawę o utworzeniu Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej, która weszła w życie 1 stycznia 1984 r. Środkami Funduszu zarządzał Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

29 grudnia 1989

Uchwalono ustawę o zatrudnieniu, która weszła w życie 1 stycznia 1990 r. Na mocy jej przepisów dotychczasowe terenowe organy administracji państwowej ds. zatrudnienia, czyli wydziały zatrudnienia i spraw socjalnych, zostały przekształcone w wojewódzkie i rejonowe biura pracy. Ponadto powołano Fundusz Pracy, będący w gestii Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, jako państwowy fundusz celowy, którego zadaniem było finansowanie działań służących walce z bezrobociem oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Zasiłki dla bezrobotnych były łatwo dostępne; świadczenie przyznawano bezterminowo dla wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, niezależnie od stażu pracy.

16 października 1991

Na mocy ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu utworzono Urząd Pracy (później zmienił nazwę na Krajowy Urząd Pracy), jako centralny organ administracji państwowej, wykonujący zadania przy pomocy 49 wojewódzkich i 358 rejonowych urzędów pracy. W ustawie poświęcono znacznie więcej miejsca aktywnym formom przeciwdziałania bezrobociu, ograniczając zdecydowanie prawo do zasiłków dla bezrobotnych.

Wprowadzono m.in. możliwość kierowania bezrobotnych do robót publicznych służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu danego regionu, udzielania pożyczek z Funduszu Pracy na prowadzenie działalności gospodarczej lub na organizację nowych miejsc pracy, a także zachęty dla pracodawców zatrudniających absolwentów.

1993

Utworzono system urzędów pracy (SUP). Urzędy zostały oddzielone od struktur administracji terenowej, a stały się samodzielną, państwową administracją, w której szczebel wojewódzki (województwi urząd pracy) sprawował bezpośrednio zwierzchnictwo nad rejonowymi urzędami pracy, później przekształconymi w powiatowe urzędy pracy, sam zaś podlegał bezpośrednio Urzędowi Pracy, a później Krajowemu Urzędowi Pracy jako organowi centralnemu, realizującemu politykę rządu w dziedzinie zatrudnienia, instytucjonalnej obsługi rynku pracy oraz łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

29 grudnia 1993

Uchwalono ustawę, która weszła w życie 4 stycznia 1994 r., o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Na jej mocy powołano Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, organizacyjnie usytuowany w strukturach Krajowego Urzędu Pracy.

14 grudnia 1994

Uchwalono ustawę, która weszła w życie 1 stycznia 1995 r., o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu. Na jej mocy urzędy pracy stały się organami rządowej administracji specjalnej, podlegającymi Krajowemu Urzędowi Pracy i ministrowi właściwemu do spraw pracy. Powołano specjalistyczne służby kontroli legalności zatrudnienia, które rozpoczęły działania w strukturach wojewódzkich urzędów pracy.

2 kwietnia 1997

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 65 stanowi: „Każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy”. Przyjęto też, że „władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych”.

24 lipca 1998

Uchwalono ustawę, która weszła w życie 1 stycznia 1999 r., o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa, czyli ustawę o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego. Zgodnie z nią wojewódzkie urzędy pracy objęły zasięgiem swego działania obszary nowo powstałych 16 województw. Dotychczasowe rejonowe urzędy pracy przekształcono w powiatowe urzędy pracy. Część zadań z obszaru rynku pracy wykonywanych przez wojewódzkie urzędy pracy została przekazana do nowo utworzonych powiatów – nie zlikwidowano tych urzędów, lecz zostały one w całości przejęte przez samorząd, zarówno gdy chodzi o ich stan majątkowy i osobowy, jak też prowadzone sprawy.

1 stycznia 1999

Rozpoczęła się reforma administracyjna państwa, czyli stopniowe przekazywanie zadań z zakresu polityki rynku pracy na poziom samorządu terytorialnego.

1 stycznia 2000

Utworzono rządowo-samorządową administrację do spraw pracy. Likwidacji uległ system urzędów pracy (SUP). Wojewódzkie urzędy pracy weszły w skład urzędów marszałkowskich, natomiast powiatowe urzędy pracy stały się częścią powiatowej administracji zespolonej.

31 marca 2000

Uchwalono ustawę o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, na mocy której (art. 1 pkt 3) wojewódzkie urzędy pracy wchodzące w skład urzędu marszałkowskiego zostały przekształcone w wojewódzkie urzędy pracy będące jednostkami organizacyjnymi samorządu województwa.

22 czerwca 2001

Uchwalono ustawę o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz ustawy o pomocy społecznej, na mocy której kontrolę przestrzegania legalności zatrudnienia przejęli wojewodowie (sprawowali ją do 30 czerwca 2007 r., od 1 lipca 2007 r., na mocy ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, kontrolą legalności zatrudnienia zajęli się inspektorzy pracy).

1 marca 2002

Uchwalono ustawę o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw, na mocy której 31 marca 2002 r. zlikwidowany został urząd obsługujący Prezesa Krajowego Urzędu Pracy.

20 kwietnia 2004

Uchwalono ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, określającą zadania publicznych służb zatrudnienia (PSZ).

1 maja 2004

Polska przystąpiła do Unii Europejskiej, a publiczne służby zatrudnienia stały się członkiem europejskiej sieci EURES (EUROpean Employment Services – Europejskie Służby Zatrudnienia). Dzięki temu zwiększył się zakres świadczonych usług obejmujących m.in.: prowadzenie europejskiego pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES, skierowanego zarówno do poszukujących pracy, jak i polskich pracodawców zainteresowanych rekrutacją w Europie; informowanie o warunkach życia i pracy w państwach członkowskich UE/EFTA. Publiczne służby zatrudnienia stały się również członkiem sieci Europejskich Publicznych Służb Zatrudnienia, której celem jest wzmocnienie współpracy europejskich urzędów pracy, które pełnią rolę liderów rynku pracy i realizują europejskie strategie zatrudnienia, wzmacniają integrację rynku pracy oraz tworzą lepiej zrównoważone rynki pracy.

19 grudnia 2008

Uchwalono ustawę o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw, której przepisami m.in. wyodrębniono CAZ-y i LPiK-i, zniesiono obowiązek odprowadzania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za osoby powyżej 60 lat (mężczyźni) i 55 lat (kobiety); zmodyfikowano system wypłat zasiłków dla bezrobotnych (zwiększenie kwoty zasiłków i wprowadzenie degressywności jego wypłaty); ułatwiono działanie agencji zatrudnienia, w tym agencji zatrudnienia z państw członkowskich Unii Europejskiej, oraz uproszczono procedury wpisu do rejestru tych agencji; uproszczono zasady uzyskiwania zezwolenia na pracę dla cudzoziemców; wprowadzono programy specjalne, a także przygotowanie zawodowe dorosłych, umożliwiające uzyskanie tytułu zawodowego, tytułu czeladnika lub umiejętności zawodowych.

11 października 2013

Uchwalono ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy. Celem regulacji było wprowadzenie rozwiązań wspierających zatrudnienie bezpośrednią pomocą finansową na dopłaty do wynagrodzeń dla pracowników zagrożonych zwolnieniami przez przedsiębiorców, u których przejściowo pogorszyły się warunki prowadzenia działalności gospodarczej, oraz określenie zasad dofinansowania z Funduszu Pracy kosztów szkolenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy.

14 marca 2014

Uchwalono ustawę o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 27 maja 2014 r. i w której rząd zmodyfikował zasady funkcjonowania urzędów pracy. Wprowadzono profilowanie pomocy dla bezrobotnych i powołano we wszystkich urzędach pracy doradców klienta, co miało zapewnić indywidualizację obsługi bezrobotnych; wprowadzono nowe formy wsparcia dla wielu grup bezrobotnych, np. młodzieży czy osób w wieku 50+; rozszerzono możliwość zlecania przez urzędy pracy zewnętrznym firmom obsługi bezrobotnych z trzeciego profilu pomocy, czyli najbardziej oddalonych od rynku pracy; utworzono Krajowy Fundusz Szkoleniowy, z którego środków finansowane są szkolenia dla pracowników.

28 czerwca 2018

Wydane zostało rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które weszło w życie 1 lipca 2018 r., zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia przypadków, kiedy zezwolenie na pracę jest udzielane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców. Na jego podstawie została uproszczona procedura wydawania zezwoleń na pracę dla cudzoziemców, a rozwiązanie zawarte w rozporządzeniu powoduje przyspieszenie procedowania tych spraw.

27 kwietnia 2019

Weszła w życie ustawa z 22 lutego 2019 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zmiany w ustawie z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zapewniono możliwość wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej naukowcom oraz studentom lub doktorantom korzystającym z mobilności wewnętrznej, do czego zobowiązuje art. 27 ust. 2 dyrektywy Unii Europejskiej 2016/801/UE oraz art. 29 ust. 2 lit. D, a także osobom posiadającym wizę krajową – odbycie studiów albo kształcenie się w szkole doktorskiej, z adnotacją „student”, i prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych. Dodatkowo przewidziano zwolnienie z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę cudzoziemca (oraz członków jego rodziny), który uzyskał zezwolenie na pobyt czasowy po zakończeniu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych w celu poszukiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pracy lub założenia działalności gospodarczej.

15 marca 2019

Uchwalono ustawę z 15 marca 2019 r. o uregulowaniu niektórych spraw w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej bez zawarcia umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, w związku z koniecznością uregulowania kwestii ochrony roszczeń pracowniczych wobec przedsiębiorców brytyjskich, którzy utworzyli na terytorium Polski oddział lub przedstawicielstwo i będą kontynuować tę działalność po 29 marca 2019 r.

31 marca 2020

Weszła w życie ustawa z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw. Przewidziane w niej rozwiązania miały na celu złagodzenie negatywnych skutków, jakie stan ten wywołuje w działalności przedsiębiorców. Ustawa była wielokrotnie nowelizowana z uwagi na konieczność bieżącej, szybkiej reakcji na zmiany zachodzące na rynku pracy z powodu turbulentnej sytuacji epidemicznej.

1 lipca 2021

Weszła w życie ustawa z 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła kolejne zmiany dotyczące umorzeń należności, rozkładania na raty oraz odraczania i terminów spłaty należności, a także nową formę wsparcia, czyli dotację na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy i małego przedsiębiorcy, prowadzących działalność gospodarczą wskazaną w ustawie.

16 grudnia 2021

Weszła w życie ustawa z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, na mocy której w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy dodano rozdział poświęcony programowi aktywizacyjnemu dla cudzoziemców. Nowe przepisy zakładały umożliwienie ogłoszenia przez ministra właściwego do spraw pracy programu aktywizacyjnego dla cudzoziemców. Minister właściwy do spraw pracy ogłosił program „Razem możemy więcej”, a następnie zlecił w ramach konkursu realizację tego programu podmiotom wskazanym w ustawie.

29 stycznia 2022

Weszła w życie ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła m.in. zmiany w zatrudnianiu cudzoziemców w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, polegające na wydłużeniu okresu pracy na oświadczeniu o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Praca na podstawie oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi może być realizowana do 24 miesięcy.

25 lutego 2022

Szereg działań mających na celu integrację cudzoziemców oraz aktywizację zawodową został zrealizowany w ramach konkursu ofert „Razem możemy więcej” – programu aktywizacyjnego dla cudzoziemców na lata 2022–2023. Konkurs został ogłoszony 25 lutego 2022 r. przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej i był natychmiastową reakcją na rozpoczęcie 24 lutego 2022 r. inwazji Rosji na Ukrainę.

W ramach konkursu samorządy, organizacje pozarządowe i instytucje rynku pracy mogły ubiegać się o środki z Funduszu Pracy (od 300 tys. do 1,5 mln zł) na aktywizację zawodową i integrację cudzoziemców legalnie przebywających w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem grupy cudzoziemców, którzy znaleźli się w wyjątkowo trudnej sytuacji w związku z inwazją Rosji 24 lutego 2022 r. na Ukrainę lub zostali ewakuowani w 2021 r. do Polski w ramach rządowego wsparcia sojuszników z Afganistanu. Wyniki konkursu ogłoszono 27 maja 2022 r.

W ramach konkursu do końca grudnia 2023 r. zrealizowano 112 projektów w każdym województwie w Polsce. Projekty miały na celu aktywizację zawodową oraz integrację społeczną cudzoziemców, którzy napotykają na trudności m.in. w znalezieniu pracy czy odnalezieniu się w społeczeństwie.

W większości projektów realizowano szkolenia językowe i zawodowe, udzielano pomocy w poszukiwaniu pracy, wsparcia psychologicznego i prawnego, organizowano edukację i zajęcia dla dzieci migrantów oraz działano na rzecz integracji z polskim społeczeństwem.

Przez pełen okres trwania programu działaniami pomocowymi objęto ok. 43 tys. cudzoziemców. Na realizację wszystkich 112 projektów z rezerwy Funduszu Pracy przeznaczono prawie 102 mln zł.

Program pozwolił na rozszerzenie bazy podmiotów zaangażowanych w działalność na rzecz cudzoziemców w poszczególnych miejscowościach (w tym o sektor prywatny, czyli m.in. agencje zatrudnienia czy instytucje szkoleniowe).

12 marca 2022

Weszła w życie ustawa z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa umożliwiła dostęp do polskiego rynku pracy obywatelom Ukrainy, których pobyt został uznany za legalny, oraz na zarejestrowanie się w powiatowych urzędach pracy obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie tej ustawy.

15 kwietnia 2022

Weszła w życie ustawa z 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zmiany:

- w ustawie z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, dotyczące pozyskiwania informacji o skali wykonywania pracy – w szczególności przez obywatelki i obywateli Ukrainy – zgodnie z przepisami ustawy oraz umożliwiające kierowanie do podmiotów powierzających wykonywanie pracy kontroli przestrzegania przepisów prawa.
- w ustawie z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy polegające na umożliwieniu powiatowym urzędem pracy ponoszenia wydatków z Funduszu Pracy i środków Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywne docieranie z informacją oraz finansowania wskazanych w ustawie kosztów mających na celu wsparcie cudzoziemców, w tym obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski w konsekwencji konfliktu zbrojnego.

8 czerwca 2022

Uchwalono ustawę z 8 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw która wprowadziła możliwość przeprowadzania szkoleń z języka polskiego dla obywaterek i obywateli Ukrainy, którzy posiadają zgodę na wykonywanie zawodu lekarza, dentysty, pielęgniarki/pielęgniara lub położnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zadanie to realizują okręgowe izby lekarskie albo okręgowe izby pielęgniarzek i położnych, a koszty są pokrywane z Funduszu Pracy po skierowaniu odpowiedniego wniosku do ministra właściwego do spraw pracy. Ustawa wprowadziła także zmiany do ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, upraszczające tryb organizacji przez powiatowe urzędy pracy szkoleń grupowych z języka polskiego dla bezrobotnych i poszukujących pracy cudzoziemców w celu ułatwienia podejmowania przez nich pracy. Ponadto wprowadzono instrument ułatwiający obywatelom Ukrainy podejmowanie pracy w domach pomocy społecznej oraz jednostkach organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

30 września 2022

Weszła w życie ustawa z 2 września 2022 r. o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze, która wraz z rozporządzeniem Rady Ministrów stworzyła podstawy do wypłaty z Funduszu Pracy jednorazowego świadczenia pieniężnego dla przedsiębiorców z branż najbardziej dotkniętych niekorzystnymi skutkami ekonomicznymi związanymi z sytuacją ekologiczną na Odrze.

14 marca 2023

Minister Rodziny i Polityki Społecznej ogłosił nabór na projekty pilotażowe pod nazwą „Czas na Młodych – punkty doradztwa dla młodzieży”.

Celem ogłoszonego pilotażu jest opracowanie oraz przetestowanie koncepcji punktów doradztwa i zintegrowanych usług dla młodzieży (na zasadzie tzw. one stop shop – czyli jednego okienka, w którym każda osoba młoda do 30 r.ż. może uzyskać wsparcie i informację o m.in. możliwości zatrudnienia, edukacji, zdrowia, zamieszkania) przez urzędy pracy działające na terenie powiatów, w których udział młodych do 30 r.ż. w ogóle zarejestrowanych osób bezrobotnych jest wyższy od średniej dla kraju (czyli przekraczał na koniec grudnia 2022 r. 23,9%).

W ramach naboru wnioski złożyło i otrzymało dofinansowanie 76 powiatowych urzędów pracy (PUP). Kwota dofinansowania ogółem na realizację projektów pilotażowych przez 76 PUP wynosi 72,7 mln zł.

maj 2023

Rok 2023 i pierwsze cztery miesiące 2024 ogłoszono Europejskim Rokiem Umiejętności, którego głównym celem jest propagowanie podejścia sprzyjającego podnoszeniu kwalifikacji, tak by nikt nie pozostał w tyle podczas transformacji cyfrowej i gospodarczej. Promocja i upowszechnienie kształcenia ustawicznego sprzyjać ma redukcji niedoborów kadrowych oraz pozwolić w dalszej perspektywie na podejmowanie lepszej jakości zatrudnienia przez coraz lepiej wykwalifikowanych pracowników w UE.

Celami szczegółowymi Europejskiego Roku Umiejętności są:

- propagowanie zwiększonych inwestycji w szkolenia i podnoszenie kwalifikacji;
- dopasowywanie aspiracji i umiejętności obywateli do możliwości na rynku pracy, zwłaszcza tych oferowanych przez transformację ekologiczną i cyfrową – szczególny nacisk jest położony na aktywizację większej liczby osób na rynku pracy, zwłaszcza kobiet i osób młodych;
- odpowiednie wykorzystanie potencjału osób z państw spoza UE posiadających umiejętności potrzebne w europejskiej gospodarce, w tym przez zwiększenie możliwości uczenia się i mobilności oraz ułatwienie uznawania kwalifikacji.

16 grudnia 2023

Weszło w życie rozporządzenie, które przywróciło w nazwie ministerstwa człon „praca”. To symboliczny, ale bardzo ważny sygnał, który został wysłany do milionów pracujących Polek i Polaków: praca jest doceniana i będzie doceniana.

Wydawca

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa
www.gov.pl/web/rodzina

Wydanie III zaktualizowane i uzupełnione

Wydanie I opracowały
dr Iwona Kukulak-Dolata, Małgorzata Zdancewicz

Opracowanie merytoryczne

Małgorzata Zdancewicz

Redakcja językowa i korekta

Jolanta Lewińska

Projekt graficzny

Lena Maminajszwili/**MASZ**

Przygotowanie do druku

Studio Reklamy i Wydawnictw **MASZ**

Egzemplarz bezpłatny

